

Prunella

Zpravodaj
Oblastní ornitologické sekce
při Správě Krkonošského národního parku

PRUNELLA

**Zpravodaj
oblastní ornitologické sekce
při Správě Krkonošského národního parku**

XXVI / 2000

**Správa Krkonošského národního parku
Vrchlabí**

Obsah

Ornitologická pozorování v oblasti Krkonoš v roce 2000	5
<i>Ornithological observations in the Krkonoše Mts. in 2000</i>	
Přehled ptáků okroužkovaných v roce 2000	25
<i>Overview of birds ringed in 2000</i>	
<i>Ladislav Hlavatý</i>	
Historická ornitologická pozorování z oblasti Krkonoš (2)	28
<i>Historical ornithological observations in the Krkonoše Mts. (2)</i>	
<i>Pavel Pecina</i>	
Ornitologické poznámky z Albeřic	30
<i>Ornithological observations from Albeřice</i>	
<i>Jiří Flousek</i>	
Sčítání chřástala polního (<i>Crex crex</i>) v Krkonoších v letech 1999–2000 ...	33
<i>Census of the corncrake in the Krkonoše Mts. in 1999–2000</i>	
<i>Ladislav Hlavatý</i>	
Pěnice vlašská (<i>Sylvia nisoria</i>) v předhůří Krkonoš	37
<i>Die Sperbergrasmücke am Vorgebirge des Riesengebirges</i>	
<i>Jaroslav Klápště, Josefa Klápšťová</i>	
Strnad zahradní (<i>Emberiza hortulana</i>) v západním podhůří Krkonoš	41
<i>Ortolan bunting in western foothills of the Krkonoše Mts.</i>	
<i>Jaroslav Fišera, Jan Grúz, Miloš Mareček</i>	
Odchyt ptáků na světlo v letech 1999–2000	43
<i>Night mist-netting of birds, using light, in 1999–2000</i>	
<i>Ladislav Jasso</i>	
Vizuální sledování tahu ptáků na Semilsku v roce 2000	46
<i>Visual observations of migrating birds in the Semily region in 2000</i>	
<i>Ladislav Jasso</i>	
Podzimní tah ptáků v Krkonoších	51
<i>Autumn bird migration in the Krkonoše Mts.</i>	

Petr Miles

Tetřevovití ptáci a lesní mravenci 53

Forest grouses and ants

Pozorování dalších obratlovců v oblasti Krkonoš v roce 2000 55

*Observations of other vertebrates in the Krkonoše Mts. in 2000***Ornitologická pozorování v oblasti Krkonoš v roce 2000***Ornithological observations in the Krkonoše Mts. in 2000**(Vysvětlivky: M - samec, F - samice; MM - více samečů, FF - více samic; ex. - exemplář(e); ad. - adulní, imm. - nedospělý, juv. - juvenilní; S, J, V, Z apod. - světové strany).***Kormorán velký (*Phalacrocorax carbo*)**

6. II. - Přední Struhadla (údolí Labe mezi Vrchlabím a Špindlerovým Mlýnem), přelet asi 150 ex. směrem k S (13.30 hod. SEČ) (J. Novák: ÚKOZ). *Zajímavé pozorování velmi početného hejna. Ptáci byli viděni za slunečného počasí svrchu při průletu nízko údolím Labe.*
26. IV. - Vrchlabí (rybník u letiště), 2 ad. a 4 imm ex. sedící na topolu na břehu (J. Flousek)

Volavka popelavá (*Ardea cinerea*)

4. I. - 11. II. - Přívlačka, Poniklá (u nádraží), 1 lovící ex. (A. Kahoun)
- II. 2000 - Pilníkov, 1 ex. (M. Mareček)
15. IV. - Košťálov, 1 ex. (M. Pokorný)
7. V. - Staré Buky, 2 ex. (M. Mareček)
15. VII. a 20. VIII. - Jilemnice, 1 ex. (M. Pokorný)
3. IX. - Kunčice n. L., 3 kroužící ex. (J. Flousek)
3. IX. a 7. X. - Přívlačka, přelet 1 ex. (A. Kahoun)
12. X. - Svoboda, přelet 1 ex. (Z. Balcar)
15. X. - Vrchlabí-Podhůří, přelet 10 ex. (Z. Floušková)
20. XI. - Vrchlabí-Podhůří (u ČOV), přelet 8 ex. (J. Kalenský)
19. XII. - Pilníkov, 1 ex. (M. Mareček)
25. XII. - Horní Sytová, 1 ex. u Jizery (P. Štěpánek)
30. XII. - Svoboda, přelet 1 ex. (Z. Balcar)

Doplňk:

XII. 1998 - 29. I. 1999 - Přívlačka, 2 lovící ex. (A. Kahoun)

Čáp černý (*Ciconia nigra*)

21. III. - Lánov, přelet 1 ex. od Dolního Dvora směrem k Čisté (J. Kalenský)
23. III. - Přívlačka, 2 ex. (M. Jakoubek)
4. IV. - Přívlačka, 2 ex. (A. Kahoun)
13. IV. - Javorník, přelet 4 ex. (Z. Balcar)
17. IV. - Trutnov-Peklo, 2 ex. (M. Mareček)

25. IV. – Přívlaka, 2 ex. (A. Kahoun)
 26. IV. – Přívlaka, přelet 7 ex. směrem k S (A. Kahoun)
 4. V. – Vrchlabí (Liščí kopec), přelet 1 ex. (D. Vodnárek)
 4. V. – Hřabačov (Chmelnice), 1 ex. (M. Pokorný)
 8. V. – Knežice (u kapličky), 3 kroužící ex. (D. Vodnárek)
 10. V. – Vrchlabí (Vejsplachy), 1 ex. (J. Fišera)
 12. V. – Křížovky, přelet 1 ex. od Končin směrem ke Štěpanicím (J. Flousek)
 14. V. – Harrachovy kameny, přelet 1 ex. od Sněžných jam (L. Jasso)
 16. V. – Štěpanice, 1 ex. (M. Pokorný)
 20. V. – Hřabačov (Chmelnice), 1 ex. (M. Pokorný)
 21. V. – Štěpanice, 1 ex. (M. Pokorný)
 23. V. – Rokytnice n. J. (Rokytno), 2 ex. (Mattias Ullman, Švédsko)
 5. VI. – Pílníkov, 4 ex. na hnízdě (M. Mareček)
 7. VI. – Vítkovice, 1 ex. (M. Pokorný)
 20. VI. – Jilemnice, 3 ex. (M. Pokorný)
 26. VI. – Peřimov, 1 ex. (M. Pokorný)
 19. VII. – Alberický vrch a údolí Lysečinského potoka, 1 lovící ex. (P. Pelz)
 1. VIII. – Horní Maršov, přelet 1 ex. (T. Diviš)
 2. VIII. – Prostřední Lánov, 4 kroužící ex. (J. Kalenský)
 2. VIII. – Jilemnice-Hřabačov, 2 ex. (J. Novák: KRNAP)
 3. VIII. – Vilémov-Havírna, 2 kroužící ex. (P. Štěpánek)
 3. VIII. – Sklenářovické údolí, 2 kroužící ex. (J. Flousek)
 22. VIII. – Jilemnice, 2 ex. (M. Pokorný)

Doplňk:

7. IV. 1999 – Přívlaka, 2 ex. (A. Kahoun)

Čáp bílý (*Ciconia ciconia*)

28. II. – Lánov, přelet 2 ex. (J. Kalenský, pozoroval ing. Vaneč)
 25. III. – Horní Lánov (komín bývalého podniku TIBA), umístěna umělá podložka pro hnízdo; 6. IV. – 1 ex. přinášející větve na hnízdo; 15. VII. – 2 ex. čistící si peří; během VII. a VIII. se tu čápi objevili ještě asi desetkrát (vše J. Kalenský)
 4. IV. – Čistá u Černého Dolu, přelet 1 ex. (J. Sýkora, T. Kyrál)
 11. IV. – Lánov (komín bývalého statku), přelet 2 ex.: první ve 12.00, druhý v 16.00 hod. (J. Sýkora); 12. IV. – 2 ex. rovnající větve na hnízdě; 30. IV. – v hnízdě 4 vejce; 14. VI. – 2 silná mláďata, 1 slabší mláďe s omotaným motouzem kolem nohy, 1 mláďe ve stáří asi 1 týden uhynulé na okraji hnízda; 30. VI. – kroužkována 3 mláďata (vše J. Kalenský)

11. IV. – Rudník, 6 ex. (J. Kalenský)
 12. IV. – Pílníkov (tovární komín), 1 ex. (M. Mareček)
 7. V. – Vlčice, 1 ex. na hnízdě; 22. VI. – 3 mláďata (vše M. Mareček)
 2. VII. – Dolní Branná (louka u kravína), 2 ex. (J. Flousek)
 29. VII. – Malá Úpa, přelet 1 ex. (T. Diviš)
 14. VIII. – Dolní Štěpanice, 10 kroužících ex. (J. Fišera)
 25. VIII. – Dolní Branná, 1 ex. (D. Vodnárek)
 20. IX. – Vrchlabí-Podhůří, přelet 1 ex. (Z. Floušková)
 23. XI. – Klášterská Lhota, přelet 1 ex. k Lánovu (D. Bílek)

Labuť velká (*Cygnus olor*)

18. VI. – Dolní Lánov (rybník Kábrt), 1 pár; F seděla několik týdnů na vejcích, ale žádné mládě se nevyklíhlo; 13. VII. hnízdo definitivně opustila (J. Grúz). *První hnízdění na uvedeném rybníku.*
 19. XI. – Dolní Lánov, přelet 7 ex. od JZ k SV (J. Grúz)

Husa běločelá (*Anser albifrons*)

30. IX. – Svoboda, přelet 24 ex. od J k Rýchorám (Z. Balcar)
 4. X. – Svoboda, přelet 50-60 ex. směrem k Albeřicím (Z. Balcar)
 12. XII. – Svoboda, přelet asi 300 ex. směrem k Albeřicím (Z. Balcar)

Husa velká (*Anser anser*)

1. II. – Huntířov, přelet asi 20 ex. (L. Hlavatý)
 23. IX. – Vrchlabí, přelet 58 ex. od Valteřic k Jankovu kopci (J. Flousek)
 27. X. – Rýchory, přelet 36 ex. od Dvorského lesa k Žacléři (J. Flousek)
 3. XI. – Huntířov, přelet asi 55 ex. (L. Hlavatý)

Husa (*Anser* sp.)

24. I. – Hostinné (Antoníček), přelet min. 23 ex. od JV k SZ (M. Lejdar, R. Lejdar)
 3. X. – Svoboda, přelet asi 100 ex. od V k Janským Lázním (Z. Balcar)
 22. X. – Přívlaka, přelet asi 163 ex. směrem k J (A. Kahoun)
 16. XI. – Svoboda, přelet asi 40 ex. směrem k Janským Lázním (Z. Balcar)

Berneška bělolící (*Branta leucopsis*)

- 17.-19. IV., 2. a 11. V. – Přívlaka, opakovaný výskyt 1 ex. (létající pták s únikovou vzdáleností větší než 5 m) na Jizeře u domu pozorovatele pod druhou lávkou přes řeku; pozorování doloženo barevnou fotografií (viz obr. na str. 24) (vše A. Kahoun). *První pozorování uvedeného druhu v oblasti Krkonoš.*

Husa indická (*Anser indicus*)

30. V. – řeka Jizera (asi 100 m pod přítokem Farského potoka, pod zříceninou hradu Nístějka), 1 relativně plachý ex. s únikovou vzdáleností asi 40 m (O. Pažout, J. Marek)
 5. VI. – řeka Jizera (asi 700 m nad soutokem s Jizerkou), 1 ex. (O. Pažout, J. Marek)

Husa indická se původně vyskytuje v horských oblastech střední Asie. Exempláře uniklé ze zajetí lze však zastihnout i v Evropě a v některých evropských státech (např. Holandsko) dokonce hnízdí ve volné přírodě. Z Krkonoše je uváděno pozorování 1 ex. z 12. 9. 1975 na rybnících ve Vrchlabí a Dolním Lánově (Miles 1975, Prunella 1: 19).

Čírka obecná (*Anas crecca*)

1. IV. – Vrchlabí (rybník u letiště), 11 párů (J. Flousek)
 2. IV. – Vrchlabí (rybník u letiště), 3 MM a 4 FF (J. Flousek)

Čírka modrá (*Anas querquedula*)

1. IV. – Vrchlabí (rybník u letiště), 3 MM a 2 FF (J. Flousek)

Lžičák pestrý (*Anas clypeata*)

1. IV. – Vrchlabí (rybník u letiště), 8 MM a 4 FF (J. Flousek)
 2. IV. – Vrchlabí (rybník u letiště), 1 M (J. Flousek)

Polák chocholačka (*Aythya fuligula*)

1. IV. – Vrchlabí (rybník u letiště), 9 MM a 7 FF (J. Flousek)
 26. IV. – Vrchlabí (rybník u letiště), 1 M (J. Flousek)
 7. V. – Trutnov-Peklo, 1 pár (M. Mareček)
 25. V. – Trutnov-Peklo, 3 páry (M. Mareček)
 29. V. – Vrchlabí (rybník u letiště), 1 pár (J. Fišera)
 12. VI. – Trutnov-Peklo, 3 páry (M. Mareček)
 18. VI. – Dolce, 4 MM a 2 FF (M. Mareček)
 4. a 16. VII. – Trutnov-Peklo, 2 MM a 3 FF (M. Mareček)

Hohol severní (*Bucephala clangula*)

1. IV. – Vrchlabí (rybník u letiště), 1 pár (J. Flousek)

Včelojed lesní (*Pernis apivorus*)

18. VII. – Horní Lysečiny, 1 ex. odlétající od vyhrabaného hnízda vos (P. Pelz)
 31. VII. – Malá Úpa (Petrovy Bd.), přelet 1 ex. (T. Diviš)
 31. VII. – Pec pod Sněžkou (Javor), přelet 1 ex. (T. Diviš)

7. IX. – Mrtvý vrch, nalezen 1 špatně létající juv. ex. se zahojenou zlomeninou křídla, předán do útulku pro handicapované živočichy ve Vrchlabí (bez šance na zpětné vypuštění do volné přírody) (M. Bulušek)
 15. X. – Černá hora, 1 ex. (Jar. Vaněk)

Luňák hnědý (*Milvus migrans*)

18. IV. – Proseč, přelet 1 ex. k SV (L. Jasso)
 27. V. – Vrchlabí-Podhůří, 1 ex. vyletěl z lesa u zahr. kolonie (Jan Vaněk, M. Flousek, P. Flousek)
 27. VI. – Horní Lánov (úpatí Lánovské špičky), 1 ex. pronásledován dvěma krkavci velkými (J. Kalenský)

Luňák červený (*Milvus milvus*)

2. X. – Proseč, 1 ex. (L. Jasso)
 15. X. – Kořenov, 1 ex. (L. Jasso, M. Lubas, J. Fišera)

Orel mořský (*Haliaeetus albicilla*)

28. XII. – Janské Lázně, přelet 1 ex. směrem k J (J. Rousek)

Moták pochop (*Circus aeruginosus*)

7. V. – Staré Buky, 1 ex. (M. Mareček)
 14. V. – Vosecká bouda, 1 ex. (L. Jasso)
 2. VI. – Vlčice, 1 F (M. Mareček)
 18. VI. – Arnultovice, 1 lovící M (J. Grúz)

Moták pilich (*Circus cyaneus*)

2. VI. – Stříbrná bystřina a Čertova louka, 1 F pronásledovaná čejkou chocholatou (B. Chutný)
 22. VI. – Úpské rašeliniště, 1 ex. pronásledovaný čejkou chocholatou (J. Flousek)
 29. VIII. – Luční hora, přelet 1 ex. z Polska k Modrému dolu, pronásledován poštolkou obecnou (J. Flousek)
 18. XI. – Dolní Lánov, 1 lovící F (J. Grúz)
 19. XI. – Pilníkov, 1 M (M. Mareček)

Jestřáb lesní (*Accipiter gentilis*)

- VI. 2000 – oblast mezi Cestníkem, Albeřickým vrchem a polskou hranicí, opakovaná pozorování 1 páru (P. Pelz)

Krahujec obecný (*Accipiter nisus*)

22. VIII. – Dlouhý hřeben (S od vrcholu Staré hory), 5 ex. lovicích ve výšce 5–10 m neurčený létající hmyz (smíšené „potravní“ hejno se 2 káněmi lesními, 3 poštolkami obecnými a 2 krkavci velkými) (P. Pelz)

Káně rousná (*Buteo lagopus*)

15. XI. – Lánov (kopec nad Kovárskem), 1 ex. (J. Grúz)
25. XII. – Valteřice, 1 ex. (J. Mládek, A. Mládková)

Orlovec říční (*Pandion haliaetus*)

14. VII. – Albeřícký vrch, 1 ex. kroužící nad vrcholem později odletěl do Polska (P. Pelz)

Poštolka obecná (*Falco tinnunculus*)

22. V. – Špindlerovka, hnízdo na budově polské celnice (J. Flousek)
19. VII. – Hostinné, nalezen 1 vysílený ad. M s kroužkem Národní muzeum Praha EX 50024 (kroužkoval M. Mareček 1. VI. 1997 jako mládě na hnízdě v Pilníkově), předán do útulku pro handicapované živočichy ve Vrchlabí, zde vypuštěn 29. VII. (J. Kučera)

Ostříž lesní (*Falco subbuteo*)

24. V. – Prosečné, 1 ex. lovicí jiříčky (J. Grúz)
25. V. – Pančavské rašeliniště, přelet 1 ex. od Labského dolu ke Kotli (J. Flousek)
26. V. – Prostřední Staré Buky, přelet 1 ex. (V. Čerman)
29. V. – Prosečné (Mezilabský potok), přelet 1 ex. (J. Grúz)
12. VI. – Přední Rennerovky, 1 ex. útočící na lindušku, přiletěl od Klínového potoka a vrátil se zpět (J. Flousek)
17. VI. – Luční hora (S svah), přelet 1 ex. (M. Šálek)
21. VI. – Valteřice (Sovinec), 1 ex. (J. Fišera)
12. VII. – Prosečné, 1 ex. lovicí jiříčky (J. Grúz)
23. IX. – Prosečné, přelet 1 ex. (J. Grúz)
14.-15. X. – Černá hora, 5 ex. (Jar. Vaněk)
15. X. – Černá hora, ostříži útočící na včelojeda lesního (Jar. Vaněk)

Sokol stěhovavý (*Falco peregrinus*)

26. III. – Vrchlabí (Vápenický potok), 1 vyplašený ex. s kořistí přeletěl směrem k Černému Dolu (J. Flousek)

24. VII. – Labský důl, 1 ex. (B. Chutný)
25. VII. – Obří důl, 1 ex. (B. Chutný)
3. VIII. – Studniční hora (V svahy), 2 kroužící ex. (P. Srp)
11. VIII. – Labský důl, 2 ex. (J. Štursa)

Tetřev hlušec (*Tetrao urogallus*)

3. X. – Jelení důl (Sagasserovy Bd.), vypuštěno 6 MM a 10 FF, z toho 5 MM a 7 FF s vysílačkami (J. Flousek)
12. X. – Jelení důl (Sagasserovy Bd.), vypuštění 4 MM a 3 FF, z toho 2 MM a 3 FF s vysílačkami (J. Flousek)
8. XII. – Červená hora, vyplašen 1 M hřadující na stromě (J. Hřebačka)
13. XII. – Soví sedlo, 1 F vyplašena ze země (A. Grundmann)

Koroptev polní (*Perdix perdix*)

10. I. – Vrchlabí (Liščí kopec), 8 ex. (D. Vodnárek)
15. I. – Jilemnice (areál nemocnice), 7 ex. (M. Pokorný)
10. X. – Vrchlabí (Liščí kopec), 17 ex. (D. Vodnárek)
5. XI. – Vlčice, 12 ex. (M. Mareček)
21. XII. – Volanov, asi 9 ex. (M. Mareček)
2000 – Mladé Buky, celoroční výskyt 10–16 ex. (Z. Balcar)

Křepelka polní (*Coturnix coturnix*)

20. III. – Trutnov, 1 vyčerpaný ex. přivezen do ZOO Dvůr Králové (J. Vodehnal)
20. V. – Vrchlabí (u Finančníka), 2 MM (J. Fišera)
20. V. – Křížovky, 2 MM (J. Fišera)
25. V. – Vlčice, 2 MM (M. Mareček)
1. VI. – Vítězná-Kocléřov-Nové Domy, 1–3 MM (J. Vodehnal)
2. VI. – Křížovky (S od Skalky), 1 M (J. Flousek)
3. VI. – Trutnov-Horní Staré Město, 3 MM (M. Mareček)
5. VI. – Valteřice, 1 M (J. Fišera)
9. VI. – Mrklav (Zdůlna), 2 MM (J. Fišera)
17. VI. – Prosečné (nad Klazarovými), 1 M (J. Grúz)
18. VI. – Jestřabí v Krkonoších, chycen 1 ad. M s italským kroužkem INFS OZZANO SA-15490 (BO) ITALY (M. Lubas)
21. VI. – Valteřice (Sovinec), 1 M (J. Fišera)
22. VI. – Prosečné (u Plošky), 2 MM (J. Grúz)
17. VI. – Babí, 3 MM (M. Mareček)
4. VII. – Vlčice, 2 MM (M. Mareček)

4. VII. - Hostinné (Pošťák), 2 MM (J. Grúz)
 6. VII. - Rudník-Javorník, 2 MM (J. Fišera)
 6. VII. - Vrchlabí (u Finančníka), 1 M (J. Fišera)
 16. VII. - Trutnov-Horní Staré Město, 3 MM (M. Mareček)
 29. VII. a 2. VIII. - Valteřice (mezi Čertovým Mlýnem a koupalištěm), 1 M (J. Štursa)

Bažant obecný (*Phasianus colchicus*)

12. XI. - Vrchlabí (Vejsplachy: zahr. kolonie), 4 MM (Z. Floušková)

Chřástal polní (*Crex crex*)

(Od roku 2000 neuvádíme všechna pozorování, ale jen nově nebo zajímavě lokality, vyšší počty zastížených samců u podobně.)

12. V. - Vrchlabí (Liščí kopec), 1 M (D. Vodnárek)
 15. V. - Javorník-Žabiny (vlevo od polní cesty u penzionu Zoja), 9 MM (O. Waltr)
 17. V. - Chotěvice, 2 MM (L. Hlavatý)
 30. V. - Trutnov-Horní Staré Město, 1 M (V. Cerman)
 1. VI. - Arnultovice, 1 M (J. Grúz)
 3. VI. - Niklův vrch, 1 M (M. Mareček)
 13. VI. - Trutnov-Kryblice (pod zahr. kolonií), 1 M (J. Grúz)
 18. VI. - Arnultovice, 2 MM (J. Grúz)
 3. VII. - Záboří, 4 MM (L. Hlavatý)
 6. VII. - Horní Žďár, 2 MM (L. Hlavatý)
 30. VIII. - Přední Rennerovky (Rozhled), pozorován 1 ex. (J. Flousek)

Lyska černá (*Fulica atra*)

6. III. - Luční bouda, 1 ex. nalezen „zmrzlý“ ve sněhu, převezen do Vrchlabí a vypuštěn (J. Flousek)

Kulík říční (*Charadrius dubius*)

16. IV. - Vrchlabí (rybník u letiště), min. 3 tokající ex. (J. Flousek)
 29. IV. - Vrchlabí (rybník u letiště), 1 ex. (J. Flousek)
 3. V. - Vrchlabí (rybník u letiště), 5 ex. (J. Flousek)
 4. V. - Trutnov (Mrtvé jezero), tok a páření 4-6 ex. (M. Mareček)
 6. V. - Vrchlabí (rybník u letiště), 4 ex. (J. Flousek)
 7. V. - Dolce, 4 ex. (M. Mareček)
 15. V. - Vrchlabí (rybník u letiště), 5 ex. (J. Flousek)
 16. V. - Vlčice, 1 ex. (M. Mareček)

16. V. - Peklo, 1 ex. (M. Mareček)
 29. V. - Vrchlabí (rybník u letiště), 2 ex. (J. Fišera)
 31. V. - Vrchlabí (rybník u letiště), 1 ex. (J. Flousek)
 2. a 12. VI. - Vlčice, 2 ex. (M. Mareček)
 22. VI. - Vlčice, 2 ex: na hnízdě (M. Mareček)

Kulík hnědý (*Charadrius morinellus*)

19. V. - Luční hora, 2 ex. (Petr Skřivan, Pavel Skřivan)

Čejka chocholátá (*Vanellus vanellus*)

25. III. - Valteřice (Sovinec), 3 ex. (J. Fišera)
 25. III. - Valteřice (u Benziny), 4 ex. (J. Fišera)
 5. IV. - Vlčice, 2 ex. (M. Mareček)
 9.-10. IV. - Roudnice, 1 ex. (M. Pokorný)
 7. V. - Vlčice, 3 ex. (M. Mareček)
 16. V. - Vlčice, 6 ex. na hnízdech (M. Mareček)
 26. V. - Úpské rašeliniště, 1 ex. (Petr Skřivan)
 31. V. - Vlčice, hnízda zničena (M. Mareček)
 1. VI. - Stříbrná bystřina (rašeliniště, 1420 m n. m.), 1 pár (J. Flousek)
 1. VI. - Úpské rašeliniště, 1 ex. (J. Flousek)
 2. VI. - Stříbrná bystřina a Čertova louka, 1 ex. útočící na motáka pilicha (B. Chutný)
 11. VI. - Stříbrná bystřina, 1 ex. (B. Chutný)
 18. VI. - Úpské rašeliniště, přelet 1 ex. (M. Šálek)
 22. VI. - Úpské rašeliniště, 1 ex. útočící dopoledne na poštolku obecnou (J. Štursa) a odpoledne na motáka pilicha (J. Flousek)

Bekasina otavní (*Gallinago gallinago*)

25. V. - Labská louka, 1 ex. (J. Flousek)
 26.-27. V. - Úpské rašeliniště, 4 ex. (Petr Skřivan)
 3. VI. - Pančavská louka, 1 tokající ex. (B. Chutný)
 4. VII. - Úpské rašeliniště, 1 ex. (J. Flousek)
 4. VIII. - Úpské rašeliniště, 1 ex. (B. Chutný)

Sluka lesní (*Scolopax rusticola*)

30. III. - Svoboda, 6 ex. (Z. Balcar)
 30. III. - Mladé Buky, 2 ex. (Z. Balcar)
 30. III. - Rýchory, 4 ex. (Z. Balcar)
 30. III. - Dolní Lysečiny a Albeřice, 4 ex. (Z. Balcar)

30. V. – Lahrovy Boudy, 3 ex. (J. Fišera)
 6. VI. – Hřibčecí Boudy, 1 ex. (J. Flousek)
 23. IX. – Rovinka, 1 ex. (M. Pokorný)
 27. IX. – Vítkovice v Krkonoších, 1 ex. (M. Pokorný)
 14. X. – Labský důl, 1 protahující ex. (Jar. Vaněk)
 15. X. – Černá hora, 1 ex. (Jar. Vaněk)
 21. X. – Vosecká bouda, 1 ex. (L. Jasso)

Vodouš kropenatý (*Tringa ochropus*)

18. VI. – Vlčice, 1 ex. (M. Mareček)
 18. VI. – Záhoří (čedičový lom), 1 tokající M (L. Jasso)
 22. VI. a 4. VII. – Vlčice, 1 ex. (M. Mareček)
 4. VIII. – Úpské rašeliniště, 1 ex. (B. Chutný)
 5. VIII. – Proseč (čedičový lom), 4 ex. (L. Jasso)

Pisík obecný (*Actitis hypoleucos*)

1. IV. – Vrchlabí (rybník u letiště), 1 ex. (J. Flousek)
 3. V. – Vrchlabí (rybník u letiště), 2 ex. (J. Flousek)
 6. V. – Vrchlabí (rybník u letiště), 4 ex. (J. Flousek)
 7. V. – Dolce, 2 ex. (M. Mareček)
 26. VI. – Slemeno (kopec), 1 ex. (J. Grúz)

Racek chechtavý (*Larus ridibundus*)

20. III. – Mladé Buky, 3 ex. (Z. Balcar)

Holub doupňák (*Columba oenas*)

13. III. – Slemeno, přelet 3 ex. (J. Grúz)
 1. V. – Paseky n. J., hlas 1 M (J. Flousek)
 4. V. – Vrchlabí (zámecký park), hlas 1 M (J. Flousek)

Doplňk:

21. III. 1999 – Zlatá hora, přelet 2 ex. (A. Kahoun)

Holub hřivnáč (*Columba palumbus*)

26. III. – Vrchlabí, 1 ex. (J. Flousek)
 26. III. – Valteřice, 6 ex. (J. Fišera)
 5. V. – Vlčice, 60 ex. na poli (M. Mareček)

Hrdlička divoká (*Streptopelia turtur*)

16. IV. – Vrchlabí (rybník u letiště), 1 M (J. Flousek)

10. VI. – Rýchory (Dvorský les), 2 MM (J. Flousek)
 28. VI. – Benecko, 2 ex. (J. Flousek)

Kukačka obecná (*Cuculus canorus*)

25. IV. – Svoboda, Lysečiny, Albeřice a Sklenářovice, první pozorování (Z. Balcar)
 26. IV. – Vrchlabí, první pozorování (J. Flousek)
 1. V. – Valteřice, první pozorování (J. Fišera)

Výr velký (*Bubo bubo*)

2. I. – Vítkovice v Krkonoších (u Hamr. potoka), 1 ex. (M. Pokorný)
 21. III. – Studenec (lom), hnízdo se 2 vejci (J. Flousek)
 23. V. – Vítězná, hnízdo se 2 ex. (J. Vodehnal)
 17. VI. – Vítězná, 2 ex. asi 30 m od hnízda (J. Vodehnal)
 12. VII. – Dolní Mísečky, 1 ex. (M. Pokorný)
 18. XII. – Prostřední Lánov (kopec Špička), hlas 1 ex. (J. Kalenský)

Doplňk:

12. III. 1999 – Přivlaka, hlas 1 ex. směrem od Roprachtic (A. Kahoun)

Kulíšek nejmenší (*Glaucidium passerinum*)

14. I. – Proseč, 1 ex. na smrčku na pasece (L. Jasso)
 27. V. – Černohorské rašeliniště, 1 ex. s kořistí (J. Flousek)
 6. VI. – Rýchorská bouda, 1 ex. (J. Fišera)
 2. VIII. – Rýchory (Mravenečník), min. 2 juv. ex. (J. Flousek, V. Beran)

Pušík obecný (*Strix aluco*)

24. VIII. – Valteřice, hlas 1 ex. (J. Fišera)

Lelek lesní (*Caprimulgus europaeus*)

15. VIII. – Chotěvice, 1 mrtvý ex. nalezen na silnici (J. Vodehnal)

Rorýs obecný (*Apus apus*)

1. V. – Vrchlabí, první pozorování (J. Flousek)
 8. V. – Přivlaka, první pozorování (A. Kahoun)
 8. V. – Svoboda a Mladé Buky, první pozorování (Z. Balcar)
 9. V. – Valteřice, první pozorování (J. Fišera)
 7. VII. – Labská bouda, 1 pár krmící ml. pod střechou nad balkóny (J. Flousek)
 11. VIII. – Vrchlabí, poslední pozorování většího množství ex. (J. Flousek)

Doplňěk:

17. V. 1999 – Přívlaka, první pozorování (A. Kahoun)

Ledňáček říční (*Alcedo atthis*)

XI. 1999–III. 2000 – Přívlaka, 1 ex. (A. Kahoun)

27. I. – Dolní Lysečiny, 1 ex. u odbočky do Suchého Dolu (R. Veselý)

4. a 27. VIII. – Vrchlabí (zámecký park), 1 ex. (J. Flousek)

2.-3. IX. – Kunčice n. L., chyceny 2 ex. (J. Flousek)

21. IX. – Štěpanice (Jizerka), 1 ex. (M. Pokorný)

19. X. – Háje nad Jizerou, 1 ex. (M. Pokorný)

6. XII. – Vrchlabí (zámecký park), 1 ex. (J. Materna, J. Rousek)

18. XII. – Vrchlabí (zámecký park), 1 ex. (J. Flousek)

23. XII. – Jilemnice (Jilemka), 1 ex. (M. Pokorný)

Doplňěk:

17. XII. 1998–6. II. 1999 – Přívlaka, 1 lovicí ex. (A. Kahoun)

Krutihlav obecný (*Jynx torquilla*)

7. V. – Staré Buky, hlas 1 M (M. Mareček)

Žluna šedá (*Picus canus*)

13. VI. – Šeřín (vrchol), hlas 1 ex. (J. Flousek)

23. IX. – Lahrovy Boudy, hlas 1 ex. (J. Flousek)

Žluna zelená (*Picus viridis*)

2000 – Svoboda, 2 ex. (Z. Balcar)

Strakapoud malý (*Dendrocopos minor*)

VI. 2000 – Horní Lysečiny (obora), volání a bubnování 1 ex. (P. Pelz)

Doplňěk:

7. IV. 1999 – Přívlaka, 1 ex. (A. Kahoun)

Skřivan lesní (*Lullula arborea*)

29. X. – Rýchory (enkláva Ozónu), přelet hejna 11 ex. k Prkennému Dolu (J. Flousek)

Skřivan polní (*Alauda arvensis*)

2. II. – Záhoří, 5 ex. (L. Jasso)

27. II. – Vrchlabí, první pozorování (J. Flousek)

9. III. – Svoboda a Mladé Buky, první pozorování (Z. Balcar)

10. III. – Valteřice, první pozorování (J. Fišera)
 24. III. – Křížlice, první pozorování (D. Vodnárek)
 29. IX. – Svoboda, noční přelet asi 200 ex. (Z. Balcar)

Vlaštovka obecná (*Hirundo rustica*)

14. IV. – Víchová, první pozorování (D. Vodnárek)

Doplňěk:

27. IV. 1999 – Přívlaka, první pozorování (A. Kahoun)

Jiříčka obecná (*Delichon urbica*)

16. IV. – Svoboda, Mladé Buky a Horní Maršov, první pozorování (Z. Balcar)

8. VI. – Hříběcí Boudy, 14 hotových a 1 rozestavené hnízdo (E. Martinová)

7. VII. – Labská bouda, 5 létajících ex., 1 pár staví nové hnízdo nad balkóny (J. Flousek)

Doplňěk:

30. III. 1999 – Přívlaka, první pozorování (A. Kahoun)

Línduška luční (*Anthus pratensis*)

26. III. – Vrchlabí, 15–20 ex. (J. Flousek)

Línduška horská (*Anthus spinoletta*)

24. V. – Sněžka, 5–6 zpív. MM (Mattias Ullman, Švédsko)

26. V. – Luční hora (S úbočí), 1 zpív. M (Petr Skřivan)

26. V. – Úpská a Studniční jáma, 2–3 zpív. MM (Petr Skřivan)

26. V. – Studniční hora (S úpatí), 1 zpív. M (Petr Skřivan)

27. V. – Úpská jáma, 2 zpív. MM (Petr Skřivan)

27. V. – Studniční hora (S úbočí), 1 zpív. M (Petr Skřivan)

27. V. – Luční hora (S úbočí), 1 zpív. M (Petr Skřivan)

3. VI. – Studniční hora (V úbočí), 4 zpív. MM (J. Flousek)

Konipas luční (*Motacilla flava*)

7. V. – Vlčice, 1 ex. (M. Mareček)

Konipas horský (*Motacilla cinerea*)

14. III. – Rýchory (enkláva Ozónu), přelet 1 ex. (J. Flousek)

22. III. – Horní Vrchlabí, první pozorování (J. Fišera)

24. III. – Víchová n. J., první pozorování (D. Vodnárek)

12. XI. – Vrchlabí, 1 ex. (J. Flousek)

12. XII. – Semily, přelet 1 ex. (L. Jassó)

Doplňk:

17. III. 1999 – Přivlaka, první pozorování (A. Kaboun)

Konipas bílý (*Motacilla alba*)

19. III. – Vrchlabí, první pozorování (J. Flousek)

24. III. – Křižlice (700 m n. m), první pozorování (D. Vodnárek)

25. III. – Valteřice (Sovinec), první pozorování (J. Fišera)

28. III. – Svoboda, Mladé Buky, Lysečiny a Albeřice, první pozorování (Z. Balcar)

26. V. – Luční bouda, 1 pár (Petr Skřivan)

22. X. – Vrchlabí (Liščí kopec), poslední pozorování (D. Vodnárek)

Brkoslav severní (*Bombycilla garrulus*)

8. I. – Vrchlabí, přelet 1 ex. (J. Flousek)

20. XII. – Jánské Lázně, přelet 2 ex. (Z. Balcar)

Pěvuška podhorní (*Prunella collaris*)

24. V. – Sněžka (S svah), 1 zpív. M a 3 další ex. (Mattias Ullman, Švédsko)

26. V. – Studniční jáma, 1 M (Petr Skřivan)

Červenka obecná (*Erithacus rubecula*)

8. XI.-15. XII. – Vrchlabí (zámecký park), 1-2 trvale zpív. MM (J. Flousek)

Rehek domácí (*Phoenicurus ochruros*)

5. I. – Semily (aut. nádr.), 1 M (L. Jassó)

17. III. – Vrchlabí (Liščí kopec), první pozorování (D. Vodnárek)

20. III. – Dolní Lánov (polní letiště), první pozorování (J. Grúz)

24. III. – Svoboda, Mladé Buky a Horní Maršov, první pozorování (Z. Balcar)

22. XII. – Prosečné, 1 M hledající potravu (J. Grúz)

27. XII. – Vrchlabí (Liščí kopec), 1 ex. (D. Vodnárek)

Rehek zahradní (*Phoenicurus phoenicurus*)

22. IV. – Labský důl, 1 zpív. M na konci svážnice Lavina (J. Flousek)

1. VI. – Malý Šišák (S svah, 1325 m n. m.), 1 zpív. M (J. Flousek)

Bělořit šedý (*Oenanthe oenanthe*)

5. IV. – Vrchlabí, 1 ex. (J. Flousek)

7. V. – Vlčice, 1 M (M. Mareček)

19. V. – Luční hora, 2 MM (Petr Skřivan, Pavel Skřivan)

16.-19. VI. – Luční hora (JV svah, V a SV část vrcholu), asi 3 páry krmící mláďata (M. Šálek)

1. IX. – Luční hora, 1 ex. (J. Flousek)

Kos horský (*Turdus torquatus*)

22. IV. – Labský důl (okolí Mědvědí boudy), 3 zpív. MM (J. Flousek)

5. V. – Rýchory (Dvorský les u Sokolky), 1 zpív. M (J. Flousek)

29. V. – Černá hora (Velké Pardubické Boudy), 2 FF sbírající potravu (J. Flousek)

27. X. – Rýchory (Hubertuska), 1 ex. (J. Flousek)

28. X. – Rýchory (enkláva Ozónu), 1 ex. (J. Flousek)

Drozd kvíčala (*Turdus pilaris*)

16. IV. – Vrchlabí (rybník u letiště), v tradiční hnízdní kolonii nezjištěn ani 1 ex. (J. Flousek)

Drozd cvrčala (*Turdus iliacus*)

1. IV. – Vrchlabí-Podhůří, 1 ex. (J. Flousek)

1. IV. – Vrchlabí-Berlín, stovky ex. (Z. Fajfr)

27. X. – Rýchory (enkláva Ozónu), desítky protahujících ex. (J. Flousek)

Drozd zpěvný (*Turdus philomelos*)

9. III. – Svoboda, Mladé Buky a Rýchory, první pozorování (Z. Balcar)

Cvrčilka zelená (*Locustella naevia*)

4. V. – Vrchlabí-Podhůří, 1 zpív. M (J. Flousek)

25. a 27. V. – Benecko, 1 zpív. M (Mattias Ullman, Švédsko)

17. V. – Chotěvice, chycen 1 M (L. Hlavatý)

27. VI. – Zlaté návrší (mohyla Machka a Vrabce, 1300 m n. m.), 1 zpív. M (J. Flousek)

Cvrčilka říční (*Locustella fluviatilis*)

26. VI. – Chotěvice, chycen pár (L. Hlavatý)

28. VI. – Chotěvice, chycen 1 M (L. Hlavatý)

12. VII. – Záboří, 2 zpív. MM (J. Grúz)

Rákosník zpěvný (*Acrocephalus palustris*)

29. V. – Vrchlabí (klášterní zahrada), 1 zpív. M (J. Flousek)

Sedmihlásek hajní (*Hippolais icterina*)

3. V. – Vrchlabí, první pozorování (J. Flousek)

Pěnice vlašská (*Sylvia nisoria*)

6. V. – Chotěvice, 2 páry na hnízdišti, chyceni 2 MM a 1 F (L. Hlavatý)
 18. VI. – Arnultovice, varovný hlas i pozorování 1 F v křovinách rokle (J. Grúz)
 19. VII. – Chotěvice, 2 páry s vyved. mlád'aty (3 z nich chycena) (L. Hlavatý)

Pěnice pokřovní (*Sylvia curruca*)

15. IV. – Svoboda, první pozorování (Z. Balcar)
 17. IV. – Vrchlabí, první pozorování (J. Flousek)
 3. VI. – Pančavská louka, 1 zpív. M (B. Chutný)
 28. VI. – Stříbrný hřbet (1400 m n. m.), 1 zpív. M (J. Flousek)

Pěnice hnědokřídla (*Sylvia communis*)

3. VI. – Luční hora (J svah, 1425 m n. m.), 1 zpív. M (J. Flousek)

Pěnice slavíková (*Sylvia borin*)

5. V. – Vrchlabí, první pozorování (J. Flousek)
 16.-19. VI. – Dlouhý důl (pod Výrovkou), několik zpív. MM (M. Šálek)

Pěnice černohlavá (*Sylvia atricapilla*)

15. IV. – Svoboda a Mladé Buky, první pozorování (Z. Balcar)
 25. V. – Pančavské rašeliniště, 3 zpív. MM (J. Flousek)

Budníček zelený (*Phylloscopus trochiloides*)

27. VI. – Mumlavský důl (Krakonošova snídaně), 1 zpív. M (J. Flousek)

Budníček menší (*Phylloscopus collybita*)

31. III. – Vrchlabí, první pozorování (J. Flousek)

Králíček ohnivý (*Regulus ignicapillus*)

26. III. – Vrchlabí, první pozorování (J. Flousek)

Lejsek malý (*Ficedula parva*)

8. VI. – Jizerský důl (Zabyly), 1 zpív. M (J. Flousek)

Lejsek černohlavý (*Ficedula hypoleuca*)

26. IV. – Vrchlabí, první pozorování (J. Štursa)

Žluva hajní (*Oriolus oriolus*)

20. V. – Vrchlabí (rybník u letiště), 1 zpív. M (J. Flousek)

Žuhák obecný (*Lanius collurio*)

15. V. – Pančavská louka, 1 F (B. Chutný)
 20. XI. – Semily, 1 M (L. Jasso)

Žuhák šedý (*Lanius excubitor*)

21. I. – Huntířov, chycen 1 ex. (L. Hlavatý)
 13. XI. – Hostinné (Pošťák), 1 ex. (J. Grúz)
 13. XI. – Horní Olešnice (u Slemenského kopce), přelet 1 ex. (J. Grúz)
 14. XI. – Prosečné (V okraj Šimkovy rokle), 1 ex. (J. Grúz)
 15. XI. – Dolní Lánov, 1 ex. (J. Grúz)
 15. XI. – Chotěvice, 1 ex. sedící na poli (J. Vodehnal)

Straka obecná (*Pica pica*)

8. II. – Dvoračky, 4 ex. na svahu Lysé hory (L. Jasso)
 15. V. – Pančavská louka, 1 ex. (B. Chutný)
 11. VI. – Labská louka, 1 ex. (B. Chutný)
 7. VII. – Labská louka, 1 ex. (J. Flousek)

Ořešník kropenatý (*Nucifraga caryocatactes*)

29. V. – Černá hora (Velké Pardubické Boudy), 1 ad. ex. krmí min. 2 vyved. mlád'ata (J. Flousek)
 27. VIII. – Trutnov-Horní Staré Město, 5 ex. (M. Mareček)
 31. VIII. – Prosečné, 2 ex. (J. Grúz)
 1. IX. – Vrchlabí (zámecký park), přelet 1 ex. (J. Flousek)
 11. IX. – Prosečné (Fišerovi), 1 ex. (J. Grúz)
 14. IX. – Vrchlabí (gymnázium), 1 ex. (J. Grúz)
 24. IX. – Prosečné (Ruckerova zahrada), 1 ex. (J. Grúz)
 23. X. – Prosečné (čp. 45), 1 ex. (J. Grúz)

Kavka obecná (*Corvus monedula*)

1. V. – Paseky n. J., přelet 1 ex. (J. Flousek)
 3. VI. – Vrchlabí (Liščí kopec), 15 ex. (D. Vodnárek)

Havran polní (*Corvus frugilegus*)

28. II. – Vrchlabí (Liščí kopec), průtah 30 ex. (D. Vodnárek)
 30. IX. – Vrchlabí (Liščí kopec), průtah 15 ex. (D. Vodnárek)

Krkavec velký (*Corvus corax*)

- IV.2000 – Dolní Lánov, 1 pár s mlád'aty v hnízdě na vrchlolu elektr. sloupu (J. Grúz)
20. IV. – Vrchlabí-Berlín, hlas 1 M (D. Vodnárek)
2. V. – Dolní Lánov, 3 mlád'ata v hnízdě na sloupu vysokého napětí (J. Kalenský)
27. X. – Rýchory (Mravenečník), 10 kroužících ex. (J. Flousek)
14. XI. – Arnultovice, 12 ex. sbírá potravu na hnojišti, později přesun do Dolního Lánova (J. Grúz)

Špaček obecný (*Sturnus vulgaris*)

5. II. – Proseč, 1 ex. v hejnu kvíčal (L. Jasso)
28. II. – Vrchlabí (zámecký park), přilet desítek ex. (J. Flousek)

Vrabec domácí (*Passer domesticus*)

28. IV. – Vrchlabí (Liščí kopec), 28 MM a 10 FF, 8 hnízd (D. Vodnárek)

Vrabec polní (*Passer montanus*)

- 2000 – Horní Lysečiny, 1 pár vyhnízdil v seníku u obory (P. Pelz)

Pěnkava obecná (*Fringilla coelebs*)

2. IV. – Vrchlabí (rybník u letiště), 1 M s netypickým zpěvem (zhruba pěnice hnědokřídla a drozd cvrčala) (J. Flousek)
1. VI. – Studniční hora (S svah, 1445 m n. m.), 1 zpív. M (J. Flousek)
3. VI. – Studniční hora (S svah, 1510 m n. m.), 1 zpív. M (J. Flousek)

Pěnkava jikavec (*Fringilla montifringilla*)

19. II. – Vrchlabí (městský park), 1 ex. (J. Flousek)
26. III. – Vrchlabí, několik desítek ex. v hejnech pěnkavy obecné (J. Flousek)
9. IV. – Prostřední Lánov, 6 ex. (J. Kalenský)
29. IX. – Kocléřov, výskyt (L. Hlavatý)
5. X. – Kyselý kout, tah (J. Flousek)
5. X. – Rokytnice n. J. (U Kroupů), několik ex. (J. Flousek)
15. X. – Vosecká bouda, 556 ex. ve 32 hejnech (L. Jasso, M. Lubas, J. Fišera)
5. XI. – Rýchory, tah desítek ex. (M. Mareček)

Čečetka zimní (*Carduelis flammea*)

- V.2000 – Vrchlabí (rybník u letiště), min. 2 zpív. MM (J. Flousek)
4. VI. – Trutnov-Horní Staré Město (panel. sídliště), 1 zpív. M (M. Mareček)

Hýl rudý (*Carpodacus erythrinus*)

20. V. – Dolní Malá Úpa, 3 zpív. MM (J. Flousek)
26. V. – Důl Bílého Labe (Bouda u B. L.), 1 zpív. M (J. Flousek)
26. V. – Kozí hřbety (křižovatka žluté tur. cesty a svážnice), 1 zpív. M (J. Flousek)
27. V. – Úpské rašeliniště (úbočí Stud. hory a hrana Obřího dolu), 3 zpív. MM (Petr Skřivan)
19. VI. – Špindlerův Mlýn-Svatý Petr, 2 zpív. MM (M. Šálek)
27. VI. – Horní Žďár, 1 zpív. M (J. Grúz)

Dlask tlustozobý (*Coccothraustes coccothraustes*)

10. VI. – Rýchory (Z svahy: Svoboda-Dvorský les-Sněžné domky-Rýchorská bd.), 5-10 párů (J. Flousek)

Strnad obecný (*Emberiza citrinella*)

10. VI. – Pančavská louka, 1 zpív. M (B. Chutný)
11. VI. – Labská louka, 1 zpív. M (B. Chutný)

Strnad zahradní (*Emberiza hortulana*)

21. VI. – Vrchlabí (okraj silnice těsně před vjezdem do Vrchlabí od Dolní Branné), 1 zpív. M (P. Pelz)

Berneška bělolící (*Branta leucopsis*) – 1 ex. opakovaně pozorován v dubnu a květnu 2000 v obci Přívlaka v Krkonoších (foto A. Kahoun).

Barnacle goose – 1 ind. observed several times in April and May 2000 in Přívlaka in the Krkonoše Mts.

Přehled ptáků okroužkovaných v roce 2000

Overview of birds ringed in 2000

V roce 2000 se podařilo v Krkonoších odchytit a okroužkovat celkem 2091 ptáků (z toho 540 mláďat na hnízdech) v 68 druzích. Specializace se projevila v nejpočetněji zastoupených druzích – nejvíce bylo chyceno králíků obecných (258 ex.) a rúhýků obecných (215 ex., z toho plných 196 mláďat), dále následovala červenka obecná (170), pěnice černošlavá (151) a pěnice hnědokřídla (111). Mezi vzácně kroužkovanými ptáky byl vysoký počet chřástalů polních (30 ex., především díky specializaci J. Fišery) a čápů černých (13); 22 kroužkovaných tetřevů hluščů byli ptáci odchováni v zajetí a vypuštěni do volné přírody.

Na kroužkování se podílelo celkem 9 kroužkovatelů. Již tradičně byli nejaktivnější Ladislav Hlavatý (1022 ptáků: 189 mláďat) a Jan Grúz (402: 281).

Druh		pull	ostatní	celkem
Čáp černý	<i>Ciconia nigra</i>	13	0	13
Čáp bílý	<i>C. ciconia</i>	3	0	3
Krahujec obecný	<i>Accipiter nisus</i>	0	3	3
Káně lesní	<i>Buteo buteo</i>	0	1	1
Poštolka obecná	<i>Falco tinnunculus</i>	36	2	38
Tetřev hlušec	<i>Tetrao urogallus</i>	0	22	22
Chřástal polní	<i>Crex crex</i>	2	28	30
Výr velký	<i>Bubo bubo</i>	2	1	3
Puštík obecný	<i>Strix aluco</i>	2	1	3
Kalous ušatý	<i>Asio otus</i>	0	1	1
Rorýs obecný	<i>Apus apus</i>	7	2	9
Ledňáček říční	<i>Alcedo atthis</i>	0	10	10
Strakapoud velký	<i>Dendrocopos major</i>	0	10	10
Strakapoud malý	<i>D. minor</i>	0	1	1
Skřivan polní	<i>Alauda arvensis</i>	0	11	11
Vlaštovka obecná	<i>Hirundo rustica</i>	0	1	1
Jířička obecná	<i>Delichon urbica</i>	60	7	67
Linduška luční	<i>Anthus pratensis</i>	0	1	1
Konipas horský	<i>Motacilla cinerea</i>	0	32	32
Skorec vodní	<i>Cinclus cinclus</i>	0	23	23
Střízlík obecný	<i>Troglodytes troglodytes</i>	0	11	11
Pěvuška modrá	<i>Prunella modularis</i>	0	44	44
Červenka obecná	<i>Erithacus rubecula</i>	7	168	175
Slavík modráček	<i>Luscinia svecica svecica</i>	4	15	19

Rehek domácí	<i>Phoenicurus ochruros</i>	58	23	78	81
Rehek zahradní	<i>P. phoenicurus</i>	26	9	35	
Bramborníček hnědý	<i>Saxicola rubetra</i>	0	1	1	
Kos černý	<i>Turdus merula</i>	0	8	8	
Drozd kvíčala	<i>T. pilaris</i>	0	3	3	
Drozd zpěvný	<i>T. philomelos</i>	0	17	14	17
Drozd brávník	<i>T. viscivorus</i>	0	1	1	
Cvrčilka zelená	<i>Locustella naevia</i>	0	1	1	
Cvrčilka říční	<i>L. fluviatilis</i>	0	4	4	
Rákosník zpěvný	<i>Acrocephalus palustris</i>	3	16	16	19
Sedmhlásek hajní	<i>Hippolais icterina</i>	0	6	6	
Pěnice vlažská	<i>Sylvia nisoria</i>	0	6	6	
Pěnice pokřovní	<i>S. curruca</i>	0	13	8	13
Pěnice hnědokřídla	<i>S. communis</i>	0	111	111	
Pěnice slavíková	<i>S. borin</i>	0	27	27	
Pěnice černohlavá	<i>S. atricapilla</i>	3	154	151	157
Budníček lesní	<i>Phylloscopus sibilatrix</i>	12	17	29	
Budníček menší	<i>P. collybita</i>	0	67	65	67
Budníček větší	<i>P. trochilus</i>	0	15	15	
Králíček obecný	<i>Regulus regulus</i>	0	258	258	
Králíček ohnivý	<i>R. ignicapillus</i>	0	25	25	
Lejsek šedý	<i>Muscicapa striata</i>	10	5	15	
Lejsek černohlavý	<i>Ficedula hypoleuca</i>	44	19	62	63
Mlynařík dlouhoocasý	<i>Aegithalos caudatus</i>	0	21	21	
Sýkora babka	<i>Parus palustris</i>	0	13	13	
Sýkora lužní	<i>P. montanus</i>	0	18	16	18
Sýkora parukářka	<i>P. cristatus</i>	7	1	8	
Sýkora uhelníček	<i>P. ater</i>	34	62	96	
Sýkora modřínka	<i>P. caeruleus</i>	0	2	2	
Sýkora koňadra	<i>P. major</i>	0	3	3	
Brhlík lesní	<i>Sitta europaea</i>	7	4	11	
Šoupálek dlouhoprstý	<i>Certhia familiaris</i>	0	7	7	
Ťuhý obecný	<i>Lanius collurio</i>	196	19	215	
Straka obecná	<i>Pica pica</i>	1	0	1	
Ořešník kroupenatý	<i>Nucifraga caryocatactes</i>	0	1	1	
Pěnkava obecná	<i>Fringilla coelebs</i>	0	39	34	39
Pěnkava jikavec	<i>F. montifringilla</i>	0	1	1	
Stehlík obecný	<i>Carduelis carduelis</i>	0	26	26	
Čížek lesní	<i>C. spinus</i>	0	73	73	
Konopka obecná	<i>C. cannabina</i>	0	2	2	
Čečetka zimní	<i>C. fluminea</i>	0	1	1	

Hýl obecný	<i>Pyrrhula pyrrhula</i>	0	27	25	27
Dlask tlustozobý	<i>Coccothraustes</i>	0	3	3	
	<i>coccothraustes</i>				
Strnad obecný	<i>Emberiza citrinella</i>	0	20	20	
Celkem		540	1551	2091	
		537	1544	2081	

Historická ornitologická pozorování z oblasti Krkonoš (2)
Historical ornithological observations in the Krkonoše Mts. (2)

Ladislav Hlavatý

Huntířov 3/B, 544 01 Dvůr Králové n. L.

Sluka lesní (*Scolopax rusticola*)

16. X. 1955 – Dolní Dvůr, vyplašen 1 ex.

Pisík obecný (*Actitis hypoleucos*)

7. V. 1947 – Špindlerův Mlýn (přehrada), 1 ad. ex.

Kukačka obecná (*Cuculus canorus*)

25. VI. 1959 – Čistá v Krkonoších, 1 mládě v hnízdě ůhýka obecného

2. VII. 1959 – Dolní Dvůr (regulace Kotelského potoka), 1 mládě v hnízdě konipasa horského

28. VI. 1960 – Dolní Dvůr (regulace Kotelského potoka), 1 mládě v hnízdě konipasa horského

20. VI. 1961 – Dolní Dvůr (regulace Kotelského potoka), 1 vejce kukačky spolu s 1 vejcem konipasa v hnízdě konipasa horského

Puštík obecný (*Strix aluco*)

6. V. 1952 – Rudník (věž kostela sv. Václava), hnízdo s 5 mlád'aty

16. IV. 1960 – Dolní Dvůr (Rudolfov), samice sedí na 2 vejcích v hnízdě na zemi u paty smrku

15. VII. 1951 – Javorník, vyvedená mlád'ata

Žluna šedá (*Picus canus*)

19. X. 1951 – Javorník, 1 samice

25. I. 1952 – Javorník, 2 ex.

Žluna zelená (*Picus viridis*)

10. VI. 1951 – Javorník, vyvádění mlád'at z dutiny jabloně

28. V. 1952 – Javorník, 7 mlád'at v dutině ořešáku vlašského

Vlaštovka obecná (*Hirundo rustica*)

18. III. 1951 – Hostinné (nádraží), 1 ad. samec

Brkoslav severní (*Bombycilla garrulus*)

12. XII. 1953 – Dolní Dvůr (soutok Klínového a Husího potoka), 1 ex.

12. XII. 1953 – Friesovy Boudy, 1 ex.

Bělořit šedý (*Oenanthe oenanthe*)

1. IV. 1952 – Javorník, chycen 1 pár

Ťuhýk šedý (*Lanius excubitor*)

25. XI. 1953 – Vápenice, 1 ex.

Zvonohlík zahradní (*Serinus serinus*)

7. VI. 1947 – Zadní Krausovy Boudy, 1 zpív. samec

Strnad obecný (*Emberiza citrinella*)

26. VII. 1946 – Pláň, hnízdo se 3 mlád'aty

Strnad luční (*Emberiza calandra*)

23. III. 1955 – Vrchlabí (nádraží), asi 30 ex. na břizách

Opravy (viz Historická ornitologická pozorování z oblasti Krkonoš, Prunella 25/1999: 23–24):

Křepelka polní (*Coturnix coturnix*): správně 5. VI. 1947 (místo 5. V.)

Konipas bílý (*Motacilla alba*): správně 6. VII. 1952 (místo 1953)

Ornitologické poznámky z Albeřic *Ornithological observations from Albeřice*

Pavel Pecina

Řipská 25, 130 00 Praha 3

V červnu roku 2000 jsem celý měsíc pobýval na své chalupě v Horních Albeřicích ve východní části Krkonoš. I když na toto místo jezdím už od roku 1948 a téměř stejně dlouho tam sleduji avifaunu, dosud jsem se nedostal k tomu, něco z těchto sledování zveřejnit jinak než ústním sdělením kolegům ze Správy KRNP. Zmíněný červen však byl do té míry zajímavý, že jsem se rozhodl některá z pozorování sepsat.

Úvodem zmiňuji, že moje chalupa v Horních Albeřicích se nalézá v nadmořské výšce asi 800 m, je obklopena asi 0,3 ha velkou zahradou, tvořenou převážně lučnými porosty s roztroušenými keři, stromy a živým plotem, což vytváří příznivé hnízdní prostředí pro řadu druhů drobných ptáků osídlujících ekotonové biotopy. Asi 50 m po svahu protéká Albeřický potok s břehovými porosty dřevin, nad chalupou směrem k lesu (na Hraničním hřebenu, západní expozice) jsou louky a prameniště, biotop např. lindušky luční (*Anthus pratensis*), chřástala polního (*Crex crex*) a bramborníčka hnědé (*Saxicola rubetra*).

Níže uvádím poznámky týkající se výskytu a ekologických okolností jednotlivých druhů, které se mi jevily neobvyklé nebo zajímavé. Výskyt a hnízdění běžně zde žijících druhů neuvádím, s výjimkou špačka obecného (*Sturnus vulgaris*), kde spíše než o výskyt jde o datované doložení „zásahu“ proti mýře travní (*Chareas graminis*).

Krahujec obecný (*Accipiter nisus*)

V době přítomnosti tisícíhlavých hejn špačků (viz dále) se krahujec každodenně pokoušel je lovit. Úspěšný útok jsem zaregistroval jen 7. VI., kdy ráno v 6.15 hod. samice ulovila mladého špačka. Jinak byly často pozorovány obranné formace špačků a útoky konipasů a kvíčal na krahujce, jakmile byl zpozorován. Když zmizela velká hejna, objevoval se u chalupy krahujec přibližně jednou za 5–7 dní, zpravidla časně ráno.

Křepelka polní (*Coturnix coturnix*)

Od 5. VI. asi do 13. VI. se intenzivně ozývali dva kohoutci v bezprostřední blízkosti chalupy (do 50–100 m, většinou jen v blízkosti živého plotu kolem zahrady), a to i v noci. Dne 8. VI. se tam dokonce ozývali tři kohoutci zároveň. Po 22. VI. volání křepelky zcela ustalo – buď se jednalo o tažné samce, kteří se

přemístili jinam, nebo získali partnerky a přestali volat. Druhé verzi by nasvědčovala okolnost, že se údajně znovu začali ozývat v červenci.

Chřástal polní (*Crex crex*)

Od 5. VI. denně volali dva samci v okolí chalupy, často se však přemísťovali (až na prameniště asi 300 m na severovýchod a na protější svah). Dne 14. VI. jsem vyplašil chřástala, nejspíš samici, asi v polovině vzdálenosti mezi naší chalupou a stavením sousedícím na severní straně na stejné vrstevnici. Po 10. VI. se oba samci ozývali méně často a málokdy současně.

Cvrčilka zelená (*Locustella naevia*)

V druhé polovině června jsem zaznamenal častý zpěv v louce nad chalupou.

Cvrčilka říční (*Locustella fluviatilis*)

Zpěv jednoho samce jsem v průběhu června opakovaně registroval z porostů prameniště asi 300 m severovýchodně od chalupy.

Špaček obecný (*Sturnus vulgaris*)

Každoročně umísťuji budky pro špačky v počtu asi 10 kusů – v roce 2000 zahrázilo na zahradě 7 párů. První hnízda byla vyvedena v týdnu od 22. V. do 26. V., o víkendu jsem pozoroval hejno asi 25 mlád'at, která již celkem dobře létala. O týden později (4. VI.) se však kolem chalupy pohybovalo hejno asi 2000–3000 špačků, kteří intenzivně vybírali z okolních luk housenky mýry travní (*Chareas graminis*). Již v dubnu a květnu bylo zřejmé, že na některých plochách (s určitostí na loukách kolem chalupy a směrem k lesu) došlo ke gradaci mýry travní, protože byly téměř zbaveny veškerých trav, ze kterých zůstaly jen uschlé nadzemní části odkousané odspodu. Tato okolnost (zároveň s příznivými meteorologickými podmínkami) vedla zřejmě k tomu, že „moji“ špačci zahrázili a vyvedli první mlád'ata přibližně o dva týdny dříve než v jiných letech. Velké hejno špačků na lokalitě vysbíralo housenky travní mýry ještě 9. VI., kdy jsem odjížděl do Prahy. Dne 11. VI. několikatisícové hejno zmizelo a zůstala jen skupina místních špačků s malými mlád'aty, která byla vyvedena v první dekádě června, v počtu asi 60 ptáků. Z „mých“ sedmi párů jen dva zahrázily podruhé a vyvedly mlád'ata začátkem července.

Tak velká koncentrace špačků byla velmi lákavá pro predátory. Každý den jsem byl svědkem pokusů krahujce obecného (*Accipiter nisus*) o ulovení špačka, většinou neúspěšných. Špačkové nocovali na spodním okraji lesa na Hraničním hřebeni nad chalupou a často přeletovali přes tento hřeben. Domnívám se, že šlo o ptáky ze sousedního Polska.

Konopka obecná (*Carduelis cannabina*)

Dne 4. VI. bylo v tvarovaném hábru nalezeno hnízdo se 4 vejci. O dva dny později (6. VI.) samice zasedla na 6 vajec a ptáci úspěšně vyvedli 6 mlád'at dne 12. VII.

Hýl rudý (*Carpodacus erythrinus*)

V roce 2000 se vyskytoval velmi početně. V červnu zpívali 3 samci kolem chalupy, při cestách do Maršova a zpět jsem v průměru zaznamenával 25 zpívajících samců. Populaci v celém údolí odhaduji nejméně na 30–40 párů. Po opadu listů jsem našel použité hnízdo ve stříhané části živého plotu z tatarského zimolezu, asi 1,5 m nad zemí. Téměř všechna hnízda hýlů rudých, která jsem v Albeřicích nacházel, byla umístěna v hustých listnatých živých plotech (především z pámelníku). Byla postavena z tenkých větviček pámelníku a vystlána starinou.

Zpěv byl značně variabilní. Klasická transkripce (dle Dementjeva) „Vi-t'u ví-děl“ (s přízvukem na obou „ví“) může být obměněna na „pij Vi-t'o, pij“, na pětislabičné „ví, Ví-t'u ví-děl“, někdy dokonce s „dovětkem“ – „ví, Ví-t'u ví-děl, ví-děl“. Sloka některých samců byla jen trojslabičná „pij, Ví-t'o“.

Sčítání chřástala polního (*Crex crex*) v Krkonoších v letech 1999–2000

Census of the corncrake in the Krkonoše Mts. in 1999–2000

Jiří Flousek

Správa Krkonošského národního parku, 543 11 Vrchlabí

V letech 1999–2000 pokračovalo mapování výskytu a zjišťování početnosti chřástala polního (*Crex crex*) v české části Krkonoš (Krkonošský národní park, ochranné pásmo KRNAP a jeho nejbližší okolí), zahájené v roce 1997 (viz FLOUSEK 1998). Souhrnné výsledky sčítání byly založeny na datech získaných především Jaroslavem Fišerou (střední a východní Krkonoše) a Miroslavem Lubasem (západní Krkonoše), doplněných o pozorování V. Cermana, Z. Čermáka, T. Diviše, J. Flouska, J. Grúze, L. Hlavatého, Z. Chomaniče, L. Jiříštěho, M. Marečka, E. Martinové, P. Milese, P. Peciny, P. Pelze, M. Pokorného, O. Ptáčkové, M. Ullmana, V. Vašiny, D. Vodnářka, O. Waltra a J. Zahradníkové.

Ve srovnání s předchozími lety vzrostla početnost chřástala polního na 97 volajících samců v roce 1999 a dokonce na 127 samců v roce 2000 (tab. 1). Na stejné ploše sledovaného území jako roku 1998 se tak počet registrovaných samců zvýšil o 10 resp. 44 % (obr. 1 a 2). Lokality s nejpočetnějším výskytem chřástala polního v Krkonoších jsou patrné na mapce jejich souhrnného výskytu v období 1997–2000 (obr. 3): oblast Horní Rokytnice, oblast Vítkovic, Roudnice a Křížlic, oblast Mrklova, Křížovek a Kněžice, Hořejší Herlíkovice a Strážné a oblast Rýchor.

Těžiště výskytu chřástala polního bylo opět v nadmořské výšce mezi 550–850 m (85 resp. 70 % samců), při zjištěném rozpětí výskytu od 430 do 1250 m n. m. Výrazně vyšší počet samců však byl zjištěn v roce 2000 do 650 m (+ 17 %) a nad 1000 m n. m. (+ 5 %), při zachování zhruba srovnatelné abundance v ostatních výškových kategoriích (tab. 2).

Summary

Distribution and abundance of the corncrake have been monitored in the Krkonoše Mts. Altogether 97 and 127 calling males, respectively, were registered in 1999 and 2000 in ca 75 % of the study area (Tab. 1). Corncrakes preferred the altitude of 550–850 meters (85 and 70 % of males, respectively, in 1999 and 2000) (Tab. 2).

Tab. 1. Početnost chřástala polního v Krkonoších v letech 1991–2000.
Abundance of corncrakes in the Krkonoše Mts. in 1991–2000.

Rok	Území (%)	Početnost	Kvadráty	Nadm. v. (min.)	Nadm. v. (max.)
1991–1994	100	(55–75)	26	420	1250
1997	60	63	17	425	1000
1998	75	88	26	475	1275
1999	75	97	29	430	1125
2000	75	127	32	430	1250

Vysvětlivky / Explanations:

Území - plocha prozkoumaného území české části Krkonoš / censused area of the Czech Krkonoše Mts.

Početnost - počet registrovaných samců (1991-94: odhadovaná početnost) / number of registered males (1991-94: estimated abundance).

Kvadráty - počet obsazených mapovacích kvadrátů / number of occupied mapping quadrates (FLOUSEK & GRAMSZ 1999).

Nadm. v. (min./max.) - minimální a maximální zjištěná nadmořská výška / altitude (minimum/maximum).

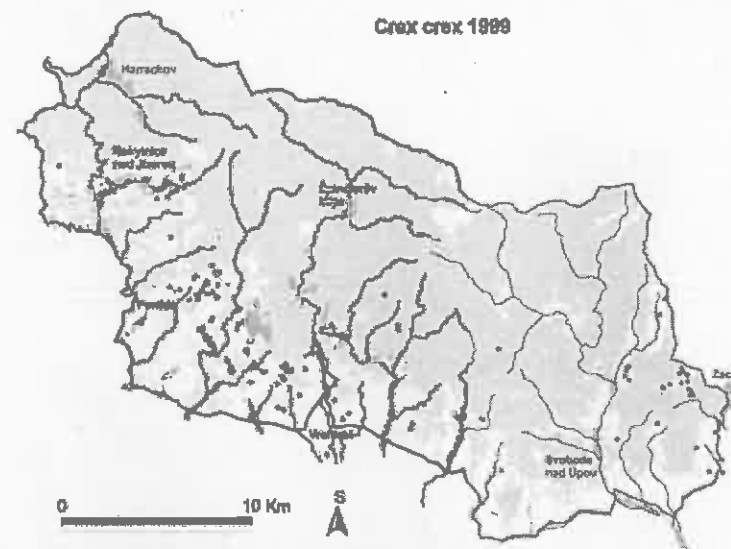
Tab. 2. Výškové rozšíření chřástalů polních v letech 1997–2000 (% v závorce).
Hypsometric distribution of corncrakes in 1997–2000 (% in brackets).

Nadm. výška	do 500 m	501–550	551–600	601–650	651–700	701–750
1997	1 (1,6)	0 (0,0)	5 (7,9)	10 (15,9)	13 (20,6)	14 (22,2)
1998	2 (2,3)	2 (2,3)	8 (9,1)	14 (15,9)	19 (21,6)	11 (12,5)
1999	2 (2,1)	3 (3,1)	6 (6,2)	14 (14,4)	18 (18,6)	19 (19,6)
2000	20 (15,7)	5 (3,9)	10 (7,9)	20 (15,7)	16 (12,6)	20 (15,7)
Nadm. výška	751–800	801–850	851–900	901–950	951–1000	nad 1000 m
1997	6 (9,5)	9 (14,3)	2 (3,2)	2 (3,2)	1 (1,6)	0 (0,0)
1998	9 (10,2)	15 (17,0)	2 (2,3)	1 (1,1)	1 (1,1)	4 (4,5)
1999	16 (16,5)	9 (9,3)	5 (5,2)	2 (2,1)	1 (1,0)	2 (2,1)
2000	11 (8,7)	12 (9,4)	2 (1,6)	0 (0,0)	2 (1,6)	9 (7,1)

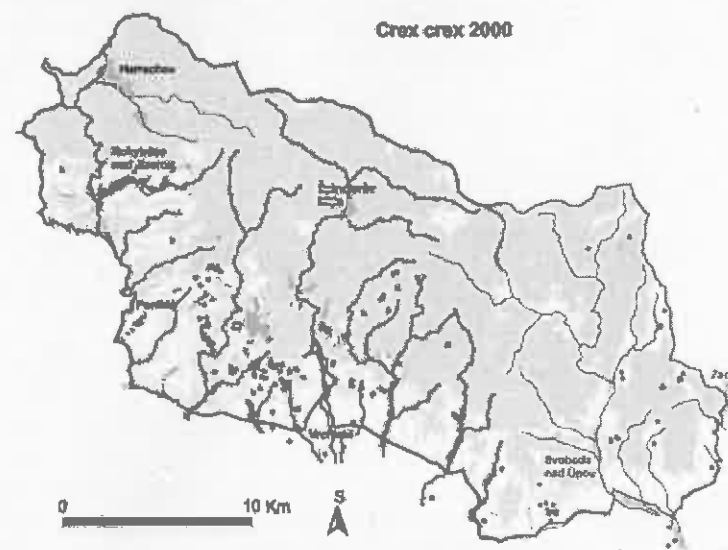
Literatura

FLOUSEK J. 1998: Mapování chřástala polního (*Crex crex*) v Krkonoších. *Prunella* 24: 27–32.

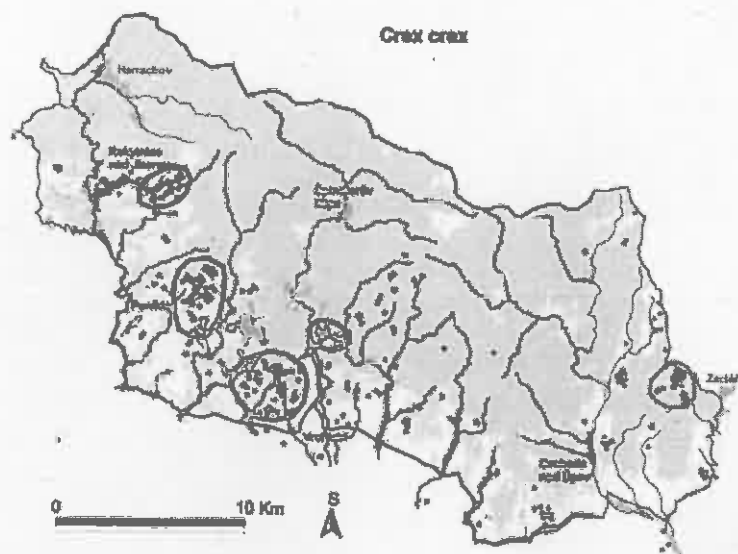
FLOUSEK J. & GRAMSZ B. 1999: Atlas hnízdního rozšíření ptáků Krkonoš (1991–1994). *Správa KRNAP Vrchlabí*.

Obr. 1. Rozšíření chřástala polního v roce 1999 (n = 97).
Distribution of the corncrake in 1999.

Obr. 2. Rozšíření chřástala polního v roce 2000 (n = 127).
Distribution of the corncrake in 2000.

Obr. 3. Souhrnný výskyt chřástala polního v Krkonoších v letech 1997–2000 (n = 375).

Summary distribution of the corncrake in the Krkonoše Mts. in 1997–2000.

Pěnice vlašská (*Sylvia nisoria*) v předhůří Krkonoš Die Sperbergrasmücke am Vorgebirge des Riesengebirges

Ladislav Hlavatý

Huntířov 3/B, 544 01 Dvůr Králové n. L.

Pěnice vlašská (*Sylvia nisoria*) je v České republice z pěti hnízdicích druhů pěnic nejméně početná a hnízdí jen v některých oblastech. V období 1968–2000 jsem proto při vyhledávání hnízd ůuhýka obecného (*Lanius collurio*) věnoval pozornost rovněž výskytu tohoto druhu pěnice, hnízdicí ve stejném prostředí.

Hnízdní lokality

Hnízdění pěnice vlašské bylo zjištěno v okrese Trutnov ve čtvercích 5460, 5560, 5561 a 5661, v nadmořské výšce od 335 m (Žireč) do 540 m (Červený kopec u Zábouří).

Přehled lokalit a rok hnízdění (není-li uvedeno jinak, jednalo se o hnízdění 1 páru):

Hajnice: 1969–1970, 1972–1975

Chotěvice: 1992, 1998–1999, 2000 (2 páry)

Kašov: 1987–1988

Kocléřov: 1968, 1969 (2 páry), 1971, 1972 (2 páry), 1973, 1976, 1978–1979, 1982, 1990

Pilníkov: 1970, 1977, 1986, 1987 (2 páry), 1988–1990, 1994

Třebihošť: 1973

Vlčice: 1988

Zábouří: 1976 (2 páry), 1981–1982

Zboží: 1971, 1972–1973 (po 2 párech), 1974, 1975 (2 páry), 1976, 1977–1978 (po 2 párech), 1979, 1988

Žireč: 1985

Na hnízdišti pěnice vlašské hnízdil zpravidla také ůuhýk obecný (*Lanius collurio*). Pouze v jednom případě nebylo zjištěno jeho hnízdění ani výskyt v blízkém či širším okolí. Občasnými jejími společníky na hnízdišti byli strnad obecný (*Emberiza citrinella*), kos černý (*Turdus merula*) a pěnice hnědokřídla (*Sylvia communis*).

V uvedeném časovém období jsem na sledovaném území zjistil hnízdění 56 párů. Za prokázané hnízdění byly považovány nálezy hnízd s vejci a mládřaty, dále i případy, kdy byl trvale v květnu až červnu pozorován na hnízdišti celý pár, hnízdo nebylo nalezeno, ale po vyvedení bylo odchyceno mládě (mládřata),

případně i některý z rodičů do nárazové sítě. Čerstvě vyvedená mláďata byla chytána do ruky. Dospělé ptáky jsem odchytával jen krátce po přiletu na hnízdiště, potom až po vyvedení mláďat vzhledem k zachování klidu při hnízdění.

Z mnohaletého sledování hnízdního výskytu pěnice vlašské je patrné, že v předhůří Krkonoš pravidelně, i když jen řídko hnízdí.

Hnízdění

Hnízda pěnice vlašské jsem nacházel v polních remízcích, v křovinách při polních cestách a v pásích keřů na pastvinách – převážně v místech, kde nebyla rušena, jen ojediněle u poměrně frekventované silnice i 4 m od vozovky.

Ze 43 hnízd bylo 29 postaveno na růži šípkové, 6 na hlohu, 3 v ostružiníku, po jednom na trnce, v maliníku, na bezu černém, na švestce a na chmelu. Většina hnízd byla umístěna ve výši kolem 1 m – nejnižší 0,30 m, nejvyšší 1,70 m nad zemí. Ne vždy si staví pěnice vlašská hnízdo na olistěných větvích keřů. Ve dvou případech jsem našel hnízdo na suché větvi keře nízko nad zemí v porostu kopřivy dvoudomé, v jednom případě na ulomené větvi ležící na zemi v porostu kopřiv. Zpravidla je také její hnízdo dobře ukryto. Jen ojediněle je viditelné třeba ze 3 metrů. Potom je více vystaveno povětrnostním vlivům a pravděpodobnosti zničení některým predátorem.

Velikost snůšky a počet mláďat v hnízdech pěnice vlašské přináší tab. 1 a 2. Hudec (1983) uvádí průměrný počet vajec úplné snůšky 4,68 (n = 19). U mých hnízd je průměrný počet vajec poněkud nižší při podstatně vyšším počtu zjištěných úplných snůšek.

Tab. 1. Počet vajec v úplných snůškách.

Gelegegröße.

Počet vajec	2	3	4	5	6	x = 4,30
Počet případů	1	5	19	16	2	n = 43

Tab. 2. Počet mláďat v hnízdech.

Anzahl der Nestlinge.

Počet mláďat	2	3	4	5	6	x = 4,00
Počet případů	2	11	16	13	1	n = 43

Při sledování hnízdního výskytu pěnice vlašské jsem se setkal také s méně obvyklými případy. Je známo, že se oba rodiče v případě nebezpečí u hnízda

snaží odlákat nepřítele varovným voláním a také předstíráním poranění. Dne 17. VI. 1992 se však samice uchýlila jen k předstíranému poranění, hlasem se neprojevovala a samec nebyl vůbec zjištěn. Tento stav trval i při každé kontrole hnízda v dalších dnech. Rovněž v této lokalitě 21. VI. 1998 krmila mláďata na hnízdě jen samice, hlasově se projevovala, předstírala poranění, ale samec nebyl také zjištěn. Příčina nepřítomnosti sameců mi není známa. Týž den byla na jiném místě ve výše uvedené lokalitě nalezena mrtvá samice na větvi přímo u rozestavěného hnízda. Protože byl pták již značně mumifikovaný, došlo k úmrtí přibližně v polovině května.

Kroužkování

Celkem bylo okroužkováno 251 ptáků, z toho 168 mláďat na hnízdech, 24 mladých a 59 dospělých ptáků. Věrnost místu či rodišti prokázaly 4 pěnice vlašské (tab. 3), další 2 okroužkování ptáci byli na hnízdišti pozorováni, ale nepodařilo se je odchytit.

Tab. 3. Přehled kontrolních odchytů.

Übersicht von Kontrollfängen.

Kroužek	Stáří, pohlaví	Místo a datum kroužkování	Místo a datum kontroly
Z 523 861	ad. samec	Zboží - 23. VII. 1975	Zboží - 9. VI. 1977 a 14. VI. 1978
Z 523 246	pull. (samec)	Kocléřov - 27. VI. 1976	Kocléřov - 19. VI. 1978
Z 609 528	ad. samec	Kocléřov - 28. VI. 1981	Kocléřov - 3. VII. 1982
Z 676 693	ad. samice	Pilníkov - 7. VII. 1988	Pilníkov - 15. VI. 1989

Zusammenfassung

In den Jahren 1968–2000 hat der Verfasser am Vorgebirge des Riesengebirges im Bezirk Trutnov in 56 Fällen das Nisten der Sperbergrasmücke festgestellt.

Von 43 Nestern wurden 29 in *Rosa canina* und 6 in *Crataegus oxyacantha* gebaut. Insgesamt wurden 251 Vögel, davon 168 Nestlinge, 24 Jung- und 59 Altvögel beringt. Vier beringte Vögel, davon 2 alte Männchen, 1 altes Weibchen und 1 Nestling (Männchen), wurden in nächsten Jahren am Nistort wiedergefangen und zwei weitere beringte Vögel am Nistort beobachtet, die nicht gefangen werden konnten.

Langjährige Beobachtungen bestätigen, dass die Sperbergrasmücke im Untersuchungsgebiet regelmässig, aber nur spärlich brütet.

Literatura

HUDEC K. (ed.) 1983: Fauna ČSSR – Ptáci 3. Academia Praha.

Strnad zahradní (*Emberiza hortulana*) v západním podhůří Krkonoš

Ortolan bunting in western foothills of the Krkonoše Mts.

Jaroslav Klápště & Josefa Klápšťová
Masarykova 591, 468 22 Železný Brod.

Strnad zahradní (*Emberiza hortulana*) má areál rozšíření převážně v západní Palearktidě, ale zasahuje na východ až do severozápadního Mongolska. V západní a střední Evropě je celkem vzácný a vyskytuje se ostrůvkovitě. Začíná kolonizovat severní Afriku, hnízdění bylo prokázáno v Alžíru. Na východě v Asii vystupuje vysoko do hor. V Alpách hnízdí do 1650 m n. m., ve Španělsku vystupuje v horách nejméně do 2000 m n. m.

Je přísně tažný. Tah je velmi nenápadný. Celá populace zimuje v Africe jižně od Sahary. V západní Africe pravděpodobně hlavně mezi 5–10° s. š. V Etiopii se vyskytuje ve vysokých polohách. Malá hejna byla zjištěna i v severním Jemenu a v Ománu na Arabském poloostrově. Jeden byl zastížen až na Seychelách v Indickém oceánu. Jiní zatoulaní byli zjištěni na Islandu, Faerských ostrovech, Kanárských ostrovech, v Keni, Pakistánu, Indii a v sibiřském Irkutsku. Kroužkovacích výsledků není mnoho. Např. dva kroužkovanci z okolí Petrohradu v Rusku byli zastíženi v Itálii. Finští ptáci byli hlášeni z jižní Francie a Itálie (CRAMP & PERRINS 1994, BYERS et al. 1995).

ŠTASTNÝ et. al. (1996) uvádějí jejich výskyt v ČR. Z oblasti Krkonoš a Podkrkonoší uvádějí FLOUSEK & GRAMSZ (1999) dvě lokality, kde byli strnadi zahradní zastíženi – Mladé Buky (520 m n. m.) a Vrchlabí (470 m n. m.). MILES (1976) zastíhl v Krkonoších v hnízdním období zpívajícího samce ve výšce 700 m n. m.

Miroslav Medek, výtečný znalec přírody, byl 4. června 2000 na fotografické výpravě za flórou Krkonoš. Když se vracel na kole před obec Stanový, 3 km západně od Vysokého nad Jizerou v západním Podkrkonoší, zaslechl zpěv strnada zahradního, kterého dobře znal z některých jiných lokalit u nás i v zahraničí. Zdržel se na této lokalitě déle a zjistil celkem 3 zpívající samce. Ptáci se vyskytovali podél pomyslné čáry v délce necelých 2 km. Biotop je otevřená krajina se stromořadím podél silnice a s roztroušenými stromy a keři v nadmořské výšce 670 m.

O svém nálezu nás informoval a 8. června 2000 jsme lokalitu společně s ním navštívili. Jeli jsem směrem od Navarova přes Dolní Stanový a před skupinou domů ve Stanovém jsme pátrali ve stromech po strnadech zahradních v místech, kde je M. Medek viděl naposledy. Zde nebyli, a tak jsme pokračovali vzhůru po

silnici směrem ke křižovatce Vysoké nad Jizerou – Sklenářice, k místu zvanému Šachty. Ve stromořadí kolem silnice jsme pak objevili 3 zpívající samce. Byli poměrně plaší, při vyrušení létali na velkou vzdálenost. Sedali nejčastěji na stromy podél silnice, usedali i na pole a do trávy po obou stranách vozovky. Jen dvakrát jsme se přiblížili na pouhých 10 metrů. Když se po vyplašení uklidnili, začali vždy opět zpívat. Na lokalitě se vyskytovali též strnadi obecní (*Emberiza citrinella*).

Dne 12. června 2000 jeden z autorů (Jaroslav) navštívil lokalitu s kolegou Ladislavem Jasso. Při této návštěvě byl pozorován jen jeden zpívající samec. Byl plachý a při každém dalším vyplašení se jeho odletová vzdálenost zvětšovala. Trvalo vždy dlouho, než se opět prozradil svým zpěvem. Po dvou týdnech jsme strnady zahradní už na tomto místě nezjistili. V příštích letech se chceme pozorování na této lokalitě opět věnovat.

Děkujeme M. Medkovi ze Všeně u Turnova za upozornění na výskyt těchto ptáků.

Summary

Three singing males of the Ortolan bunting (*Emberiza hortulana*) were observed on 4th June 2000 and 8th June 2000 near the settlement Stanový, close to the town Vysoké nad Jizerou, in western foothills of the Krkonoše Mts. in the altitude of 670 m. During the visit on 12th June 2000 one singing male was observed, two weeks later none was found.

Literatura

- CRAMP S. & PERRINS C. M. 1994: The birds of the western Palearctic. Vol. 9. OUP Oxford.
- BYERS C., OLSSON U. & CURSON J. 1995: Buntings and sparrows. Pica Press Sussex.
- FLOUSEK J. & GRAMSZ B. 1999: Atlas hnízdního rozšíření ptáků Krkonoš. Správa KRNAP Vrchlabí.
- MILES P. 1976: Výskyt strnada zahradního (*Emberiza hortulana*) v Krkonoších. Prunella 2; 14.
- ŠTASTNÝ K., BEJČEK V. & HUDEC K. 1996: Atlas hnízdního rozšíření ptáků v České republice 1985–1989. Nakl. H&H Praha.

Odchyt ptáků na světlo v letech 1999–2000

Night mist-netting of birds, using light, in 1999–2000

Jaroslav Fišera, Jan Grúz¹ & Miloš Mareček²

Valteřice 43, 514 01 Jilemnice

¹ 543 73 Prosečné 31

² 541 01 Pampelišková 519, 541 02 Trutnov

Již tradiční noční odchyt ptáků na Rýchorách probíhal i v letech 1999 a 2000. Během podzimních měsíců obou let bylo odchyceno celkem 145 ptáků v 16 druzích (tab. 1). Na odchycích se kromě autorů podíleli i M. Lubas, P. Kverek, J. a J. Klápštovi a D. Vodnárek.

Tab. 1. Přehled ptáků okroužkovaných při nočních odchycích v období 1999–2000.

Overview of birds ringed during night mist-netting in the Krkonoše Mts. in 1999–2000.

Druh		1999	2000
Sluka lesní	<i>Scolopax rusticola</i>	1	
Kalouš ušatý	<i>Asio otus</i>		1
Skřivan polní	<i>Alauda arvensis</i>		11
Skřivan lesní	<i>Lullula arborea</i>		1
Linduška luční	<i>Anthus pratensis</i>		1
Červenka obecná	<i>Erithacus rubecula</i>	4	87
Rehek domácí	<i>Phoenicurus ochruros</i>		8
Rehek zahradní	<i>P. phoenicurus</i>	3	2
Bramborníček černohlavý	<i>Saxicola torquata</i>		1
Kos černý	<i>Turdus merula</i>		1
Drozd zpěvný	<i>T. philomelos</i>	3	12
Budníček větší	<i>Phylloscopus trochilus</i>	2	
Králíček obecný	<i>Regulus regulus</i>		4
Lejsek černohlavý	<i>Ficedula hypoleuca</i>	1	
Pěnkava jikavec	<i>Fringilla montifringilla</i>		1
Strnad obecný	<i>Emberiza citrinella</i>		1
Celkem		14	131

V roce 1999 bylo během 6 odchyťových nocí chyceno pouhých 14 ptáků (tab. 2), v následujícím roce byly odchyty mnohem úspěšnější – během 9 nocí se chytilo 131 ptáků (tab. 3). V roce 2000 byl kontrolován i jeden cizí kroužkovanec – červanka obecná se švýcarským kroužkem Vogelwarte Sempach.

Tab. 2. Noční odchyty ptáků na Rýchorách v roce 1999.

Night mist-netting of birds in Rýchory in 1999.

Druh	19.-20.IX.	20.-21.IX.	11.-12.X.	21.-22.X.	22.-23.X.	6.-7.XI.
Sluka lesní					1	
Červanka obecná	3		1			
Rehek zahradní	2	1				
Drozd zpěvný	1			2		
Budníček větší				1		1
Lejsek černohlavý	1					
Celkem	7	1	1	3	1	1

Tab. 3. Noční odchyty ptáků na Rýchorách v roce 2000.

Night mist-netting of birds in Rýchory in 2000.

Druh	9.-10. IX.	1.-2. X.	13.- 14. X.	14.- 15. X.	17.- 18. X.	20.- 21. X.	21.- 22. X.	28.- 29. X.	4.-5. XI.
Kalous ušatý								1	
Skřivan polní				9			2		
Skřivan lesní				1					
Linduška luční								1	
Červanka obecná	5	11	4	48	1	5		6	7
Rehek domácí			2	4		1	1		
Rehek zahradní	1		1						
Bramb. černohlavý				1					
Kos černý								1	
Drozd zpěvný	1		2	7		1	1		
Králíček obecný			2	1		1			
Pěnkava jikavec						1			
Strnad obecný							1		
Celkem	7	11	11	71	1	9	5	9	7

Odchyt ptáků na světlo byl v roce 2000 doplněn i vizuálním sledováním průběhu nočního tahu (zaznamenávání byli ptáci pozorováni v kuželu světla reflektoru):

9. IX. (20.00-22.00), jasno, bezvětří, 15°C – skoro žádní ptáci neprotahovali.
 16. IX. (20.00-24.00), zataženo, Z vítr, 13°C – velice slabý tah: 1 sluka lesní, 15 neurčených drobných pěvců.
 1.-2. X. (20.00-02.00), zataženo, dešťové přeháňky, JV vítr, 12°C – pozorováno asi 100 červenek obecných, 10 budníčků, 2 drozdi zpěvní a 1 rehek.
 3. X. (20.00-22.30), zataženo, mlha, mrholení, SV vítr, 12°C – žádní ptáci netáhli.
 13. X. (19.30-23.45), oblačno, JV vítr, 14°C – 9 sluk lesních, 55 drozdů zpěvných a 84 neurčených drobných ptáků.
 17.-18. X. (19.30-01.00), zataženo, mlha, SV vítr, 10°C – velice slabý tah: asi 20 ptáků.
 20.-21. X. (19.00-00.30), jasno, silný JV vítr, 6°C – 10 sluk lesních, hodně červenek obecných, drozdi zpěvní, rehek domácí, skřivan polní a králíček obecný. (03.00-04.30), jasno, silný JV vítr, 1°C – 4 sluky lesní, drozdi zpěvní, červenky obecné, pěnkava jikavec.
 21.-22. X. (19.00-01.00), jasno, silný JZ vítr, 3°C – 3 sluky lesní, 10 červenek obecných, 1 drozd zpěvný. (04.00-06.45), jasno, silný JZ vítr, 2°C – skřivan polní, rehek domácí, strnad obecný.
 4. XI. (19.00-23.30), polojasno, bezvětří, 3°C – velmi slabý tah: 1 sluka lesní, 1 kalous ušatý, drozdi zpěvní.

Vizuální sledování tahu ptáků na Semilsku v roce 2000

Visual observations of migrating birds in the Semily region in 2000

Ladislav Jasso

Proseč 25, 513 01 Semily

Tímto příspěvkem bych chtěl navázat na svůj článek v časopise *Sylvia* (JASSO 2000), ve kterém jsem podrobně zhodnotil migraci ptáků na Semilsku v roce 1999. Většinu pozorování provádím v místě zvaném Vzdychánek, asi 5 km západně od Semil, v nadmořské výšce 550 m. Z uvedeného místa je za dobrého počasí směrem severovýchodním vidět panorama Krkonoš, a proto jsem přesvědčen, že naprostá většina pozorovaných ptáků přeletuje za tahu i krkonošské hřebeny.

Pro porovnání předkládaných výsledků je potřebné uvést některé údaje z minulého roku. V roce 1999 jsem pozoroval ptačí tah po dobu 148 hodin. Za tuto dobu jsem zaregistroval 85 druhů ptáků a celkem 4331 záznamů pro 57 214 táhnoucích ptáků, s průměrem 387 ex. za hodinu a průměrným počtem 13,21 ex. v 1 hejnu.

V roce 2000 se opět potvrdilo, že tahovými měsíci jsou zejména březen a říjen. V březnu jsem pozoroval absolutně nejvyšší počet protahujících ptáků a rovněž hodinový průměr byl nejvyšší (tab. 1). Tentokrát se na výsledku výrazně podíleli ptáci táhnoucí zpět (tj. zhruba jižním směrem). Těch jsem v březnu zaznamenal celkem 6307 ex., mezi nimi 5979 špačků obecných (*Sturnus vulgaris*). Jenom 25. III. mezi 17.00–18.00 hod. přelétlo přes Vzdychánek směrem k jihozápadu 2102 špačků. Příčinu vidím v tom, že jsem v roce 2000 většinu březnových pozorování prováděl v odpoledních hodinách. Zatímco dopoledne táhli ptáci od jihu a jihozápadu do Podkrkonoší, odpoledne se někteří, zejména špačci, vraceli zpět. Důvodem budou zřejmě v tomto období ještě stále zasněžené Krkonoše i jejich podhůří, kdy území pokryté sněhovou pokrývkou bývá 10–15 km široké.

Říjen roku 2000 byl teplotně výrazně nadnormální a následoval i teplý listopad a prosinec. Počasí mělo zřejmě vliv na nižší počty táhnoucích ptáků. Proti roku 1999 velmi výrazně poklesly počty tzv. severských druhů – pěnkava jikavec (*Fringilla montifringilla*), drozd cvrčala (*Turdus iliacus*), drozd kvičala (*Turdus pilaris*) a čížek lesní (*Carduelis spinus*). Zvláště nápadný byl pokles u drozda kvičala (podzim 1999 – 10 286 ex.) a sýkory uhelníčka (*Parus ater*), u které jsem pozoroval výraznou podzimní invazi, při níž nebyla výjimkou hejna až 35 exemplářů.

Jarní tah na Semilsku v roce 2000 trval od 2. II. do 7. V., podzimní od 28. VII. do 24. XI. Průměrný počet jedinců v hejnu byl 11,02 ex.

Tab. 1. Přehled hodin strávených sčítáním ptáků v jednotlivých měsících roku 2000, počet pozorovaných ptáků a jejich hodinový průměr. Observation hours in 2000 (2nd column), total number of migrating birds observed (3rd) and their average per hour (4th) in individual months (1st).

Měsíc	Počet hodin	Počet ptáků	Hodinový průměr
Únor (II.)	5,5	528	96
Březen (III.)	23	15 540	676
Duben (IV.)	12,5	2 762	221
Květen (V.)	2	67	34
Červenec (VII.)	1	4	4
Srpen (VIII.)	9	59	7
Září (IX.)	30,5	6 708	220
Říjen (X.)	24,5	10 022	409
Listopad (XI.)	1	146	146
Celkem	109	35 836	329

Přehled pozorovaných druhů uvádí tab. 2, do níž jsem zařadil rovněž druhy, u kterých není pravý tah známý. U nich jsem pozoroval nejspíše pohnízdní potulku. Strakapouda malého (*Dendrocopos minor*) jsem pozoroval 28. IX. na Vzdychánku letět několik set metrů stále jihozápadním směrem. Krkavce velkého (*Corvus corax*) jsem pozoroval 23. IX. dopoledne v počtu 28 ex. letět severozápadním směrem, asi o 15 min. později vykroužilo dalších 12 ex. do výše a rovněž odlétlo stejným směrem. Možná na Frýdlantsko, kde se v zimě koncentrují, jak se o tom zmiňuje PICHÁK (1999).

Na závěr jedna zajímavost z pozorování tahu ptáků na Vzdychánku. Dne 23. IX. dopoledne jsem pozoroval velmi pozdní odlet rorýse obecného (*Apus apus*) a velmi raný přilet pěnkavy jikavce (*Fringilla montifringilla*).

Tab. 2. Počty pozorovaných tažných ptáků na Semilsku v roce 2000 (n – počet záznamů, ex. – celkový počet ptáků, dom. – dominance v %, max. počet – nejvyšší počet ptáků v hejnu). Number of migrating birds observed in the Semily region in 2000 (2nd column – spring, 3rd – autumn, 4th – total, 5th – dominance in %, 6th – the highest number of birds in a flock, n – number of observations, ex. – total number of birds).

Druh	jaro		podzim		celkem		dom. (%)	max. počet
	n	ex.	n	ex.	n	ex.		
Kormorán velký (<i>Phalacrocorax carbo</i>)	5	50	-	-	5	50	0,14	14
Volavka popelavá (<i>Ardea cinerea</i>)	1	2	3	9	4	11	0,03	7
Čáp černý (<i>Ciconia nigra</i>)	1	1	1	3	2	4	0,01	3
Čáp bílý (<i>C. ciconia</i>)	4	7	1	2	5	9	10,3	3
Kachna divoká (<i>Anas platyrhynchos</i>)	2	13	-	-	2	13	0,04	9
Labuť velká (<i>Cygnus olor</i>)	1	1	1	4	2	5	0,01	4
Husa polní (<i>Anser fabalis</i>)	-	-	1	2	1	2	0,00	2
Husa velká (<i>A. anser</i>)	1	31	3	57	4	88	0,25	31
Luňák hnědý (<i>Milvus migrans</i>)	1	1	-	-	1	1	0,00	1
Luňák červený (<i>M. milvus</i>)	-	-	1	1	1	1	0,00	1
Moták pochop (<i>Circus aeruginosus</i>)	6	6	5	5	11	11	0,03	1
Moták pilich (<i>C. cyaneus</i>)	5	5	4	4	9	9	0,03	1
Jestřáb lesní (<i>Accipiter gentilis</i>)	-	-	1	1	1	1	0,00	1
Krahujec obecný (<i>A. nisus</i>)	14	14	19	19	33	33	0,09	1
Káně lesní (<i>Buteo buteo</i>)	9	9	14	56	23	65	0,18	22
Orlovec říční (<i>Pandion haliaetus</i>)	1	1	1	1	2	2	0,00	1
Poštolka obecná (<i>Falco tinnunculus</i>)	7	7	15	16	22	23	0,06	2
Ostříž lesní (<i>F. subbuteo</i>)	2	2	1	1	3	3	0,00	1
Sokol stěhovavý (<i>F. peregrinus</i>)	1	1	-	-	1	1	0,00	1
Čejka chocholáta (<i>Vanellus vanellus</i>)	5	300	1	100	6	400	1,12	130
Kulík říční (<i>Charadrius dubius</i>)	1	1	-	-	1	1	0,00	1
Bekasina otavní (<i>Gallinago gallinago</i>)	1	1	1	2	2	3	0,00	2
Bekasina větší (<i>G. media</i>)	-	-	1	1	1	1	0,00	1
Vodouš kropenatý (<i>Tringa ochropus</i>)	1	1	-	-	1	1	0,00	1
Vodouš bažantní (<i>T. glareola</i>)	-	-	1	3	1	3	0,00	3
Racek chechtavý (<i>Larus ridibundus</i>)	4	27	-	-	4	27	0,08	13
Holub douphák (<i>Columba oenas</i>)	6	55	3	14	9	69	0,19	27
Holub hrivnáč (<i>C. palumbus</i>)	118	1323	67	918	185	2241	6,25	150
Hrdlička divoká (<i>Streptopelia turtur</i>)	-	-	2	2	2	2	0,00	1
Kukačka obecná (<i>Cuculus canorus</i>)	1	1	-	-	1	1	0,00	1
Rorýs obecný (<i>Apus apus</i>)	-	-	5	7	5	7	0,02	2
Strakapoud velký (<i>Dendrocopos major</i>)	-	-	8	8	8	8	0,02	1
Strakapoud malý (<i>D. minor</i>)	-	-	1	1	1	1	0,00	1
Skřivan lesní (<i>Lullula arborea</i>)	13	56	9	37	22	93	0,26	9
Skřivan polní (<i>Alauda arvensis</i>)	28	284	24	420	52	704	1,97	200
Vlaštovka obecná (<i>Hirundo rustica</i>)	11	16	84	1004	95	1020	2,85	128
Jičinka obecná (<i>Delichon urbica</i>)	-	-	27	240	27	240	0,67	29
Linduška lesní (<i>Anthus trivialis</i>)	18	33	21	69	39	102	0,28	5
Linduška luční (<i>A. pratensis</i>)	25	61	92	360	117	421	1,18	32
Konipas luční (<i>Motacilla flava</i>)	3	5	11	27	14	32	0,09	4
Konipas horský (<i>M. cinerea</i>)	-	-	6	10	6	10	0,03	3
Konipas bílý (<i>M. alba</i>)	14	31	18	58	32	89	0,25	9

Střízlík obecný (<i>Troglodytes troglodytes</i>)	-	-	2	2	2	2	0,00	1
Pěvuška modrá (<i>Prunella modularis</i>)	2	2	-	-	2	2	0,00	1
Budníček menší (<i>Phylloscopus collybita</i>)	-	-	15	21	15	21	0,06	3
Budníček větší (<i>P. trochilus</i>)	-	-	1	1	1	1	0,00	1
Králíček obecný (<i>Regulus regulus</i>)	1	1	11	33	12	34	0,09	12
Bramborníček hnědý (<i>Saxicola rubetra</i>)	2	4	2	2	4	6	0,02	3
Rehek domácí (<i>Phoenicurus ochruros</i>)	1	1	7	8	8	9	0,03	2
Rehek zahradní (<i>P. phoenicurus</i>)	-	-	1	1	1	1	0,00	1
Červenka obecná (<i>Erithacus rubecula</i>)	-	-	1	1	1	1	0,00	1
Drozd brávník (<i>Turdus viscivorus</i>)	31	44	27	80	58	124	0,35	9
Drozd zpěvný (<i>T. philomelos</i>)	15	18	18	43	33	61	0,17	6
Drozd kvěťala (<i>T. pilaris</i>)	42	809	38	661	80	1470	4,10	100
Drozd cvrčala (<i>T. iliacus</i>)	17	258	6	23	23	281	0,78	80
Kos černý (<i>T. merula</i>)	7	8	20	41	27	49	0,14	19
Sýkora uhelníček (<i>Parus ater</i>)	1	2	99	507	100	509	1,42	35
Sýkora modřínka (<i>P. caeruleus</i>)	6	33	9	31	15	64	0,18	14
Sýkora koňadra (<i>P. major</i>)	12	74	22	97	34	171	0,48	22
Břhlik lesní (<i>Sitta europaea</i>)	-	-	5	5	5	5	0,01	1
Zluva hajní (<i>Oriolus oriolus</i>)	-	-	1	1	1	1	0,00	1
Ťuhák šedý (<i>Lanius excubitor</i>)	-	-	2	2	2	2	0,00	1
Ťuhák obecný (<i>L. collurio</i>)	-	-	2	2	2	2	0,00	1
Špaček obecný (<i>Sturnus vulgaris</i>)	412	8329	157	5561	569	13890	38,76	600
Sojka obecná (<i>Garrulus glandarius</i>)	9	55	73	108	82	163	0,46	17
Straka obecná (<i>Pica pica</i>)	1	1	1	1	2	2	0,00	1
Ořešník kropenatý (<i>N. caryocatactes</i>)	-	-	4	4	4	4	0,01	1
Kavka obecná (<i>Corvus monedula</i>)	2	6	3	29	5	35	0,09	20
Havran polní (<i>C. frugilegus</i>)	3	10	5	565	8	575	1,61	300
Vrána obecná (<i>C. corone</i>)	-	-	1	2	1	2	0,00	2
Krkavec velký (<i>C. corax</i>)	-	-	3	42	3	42	0,12	28
Vrabec polní (<i>Passer montanus</i>)	1	1	1	1	2	2	0,00	1
Pěnkava obecná (<i>Fringilla coelebs</i>)	539	5992	407	3667	946	9659	26,96	300
Pěnkava jíkavec (<i>F. montifringilla</i>)	52	419	25	464	77	883	2,46	45
Zvonohlík zahradní (<i>Serinus serinus</i>)	3	3	2	13	5	16	0,04	7
Zvonek zelený (<i>Carduelis chloris</i>)	3	3	15	50	18	53	0,15	13
Stehlík obecný (<i>C. carduelis</i>)	8	39	27	271	35	310	0,87	40
Čížek lesní (<i>C. spinus</i>)	24	265	33	470	57	735	2,05	40
Konopka obecná (<i>C. cannabina</i>)	10	19	17	130	27	149	0,42	30
Čečetka zimní (<i>C. flammula</i>)	1	1	2	5	3	6	0,02	4
Křivka obecná (<i>Loxia curvirostra</i>)	10	39	6	37	16	76	0,21	13
Hýl obecný (<i>Pyrrhula pyrrhula</i>)	4	5	7	25	11	30	0,08	11
Dlask tlustozobý (<i>Coccyzus c. caesus</i>)	20	38	49	441	69	479	1,34	36
Strnad obecný (<i>Emberiza citrinella</i>)	5	6	18	41	23	47	0,13	4
Strnad rákosní (<i>E. schoeniclus</i>)	6	42	6	11	12	53	0,15	15
Celkem	1610	18 897	1643	16 939	3253	35 836		

Literatura

- JASSO L. 2000: Vizuální sledování tahu ptáků na Semilsku v roce 1999. *Sylvia* 36: 154–160.
- PICHLÍK T. 1999: Sledování krkavce velkého (*Corvus corax*) ve Frýdlantském výběžku. *Zprávy ČSO* 48: 22.

Podzimní tah ptáků v Krkonoších

Autumn bird migration in the Krkonoše Mts.

Ladislav Jasso
Proseč 25, 513 01 Semily

Horské sedlo na česko-polské hranici u Vosecké boudy v západních Krkonoších, mezi Tvarožníkem (1322 m n. m.) a Svinskými kameny (1314 m n. m.), je známé zejména z dřívějších pozorování masivním průtahem ptáků v době podzimní migrace. Podle některých autorů zde může protáhnout za jediný den až 90.000 ptáků.

Byla to hlavně zvědavost, která nás s M. Lubasem a J. Fišerou přiměla, že jsme 15. října 2000 v pět hodin ráno na tuto lokalitu vyrazili. V Harrachově pod Mumlavským vodopádem jsem zaparkovali a pěšky za tmy stoupali více než hodinu stále vzhůru. Když jsme pěkně rozehtáli spatřili Voseckou boudu, začínalo svítat. Nad námi přeletovali první táhnoucí ptáci – konipasi, kvíčaly a pěnkavy. V půl osmé jsme konečně byli na místě a mohli sledovat pohyb ptáků kolem nás. Sedlem po ránu protahovalo, většinou nízko nad terénem, jedno hejno za druhým. Stačilo usednout na některý z balvanů pod Tvarožníkem a táhnoucí ptáci nás často obletovali jen v metrové vzdálenosti. Výsledky našeho pozorování přináší tab. 1.

Brzy se vyhouplо nad hřebeny ranní slunce a začalo se oteplovat. Ten den bylo polojasno a na horách v polovině října neuvěřitelných 15°C. Možná proto začalo táhnoucích ptáků po deváté hodině ubývat a před polednem intenzita tahu výrazně poklesla.

Při zpáteční cestě jsme ještě zastavili v Kořenově (asi 5 km JZ od Harrachova). Za celou půlhodinu sledování tudy, kromě drobných ptáků, prolétl 1 krahujec obecný (*Accipiter nisus*), 2 poštolky obecné (*Falco tinnunculus*), 6 kání lešních (*Buteo buteo*), 1 káně rousná (*Buteo lagopus*), 1 luňák červený (*Milvus milvus*) a hejno husí (*Anser* sp.).

Tab. 1. Přehled ptáků protahujících v sedle nad Voseckou boudou dne 15. X. 2000 (7.30-11.30 hod.).
Migrating birds in the saddle near Vosecká chalet (W Krkonoše) on 15 October 2000 (7.30-11.30 a. m.): number of observations and total number of birds (2nd and 3rd column, respectively).

Druh	Počet záznamů	Počet ptáků	
Krahujec obecný	<i>Accipiter nisus</i>	2	2
Skřivan lesní	<i>Alauda arvensis</i>	1	1
Linduška luční	<i>Anthus pratensis</i>	4	8
Konipas bílý	<i>Motacilla alba</i>	3	12
Králíček obecný	<i>Regulus regulus</i>	6	27
Červenka obecná	<i>Erithacus rubecula</i>	4	4
Rehek domácí	<i>Phoenicurus ochruros</i>	2	4
Kos černý	<i>Turdus merula</i>	3	15
Drozd kvíčala	<i>T. pilaris</i>	11	77
Drozd zpěvný	<i>T. philomelos</i>	2	3
Drozd brávník	<i>T. viscivorus</i>	5	45
Sýkora modřinka	<i>Parus caeruleus</i>	1	8
Sýkora koňadra	<i>P. major</i>	7	33
Sýkora uhelníček	<i>P. ater</i>	1	1
Pěnkava obecná	<i>Fringilla coelebs</i>	38	205
Pěnkava jikavec	<i>F. montifringilla</i>	32	556
Zvonohlík zahradní	<i>Serinus serinus</i>	3	3
Zvonek zelený	<i>Carduelis chloris</i>	5	30
Stehlík obecný	<i>C. carduelis</i>	10	66
Konopka obecná	<i>C. cannabina</i>	7	25
Čížek lesní	<i>C. spinus</i>	27	299
Čečetka zimní	<i>C. flammea</i>	2	21
Dlask tlustozobý	<i>Cocc. coccothraustes</i>	1	11
Strnad obecný	<i>Emberiza citrinella</i>	1	2
Celkem		178	1458

Tetřevovití ptáci a lesní mravenci

Forest grouses and ants

Petr Miles

Sídlíště 724, 543 71 Hostinné

Vztah tetřevovitých ptáků, jmenovitě tetřeva hlušce (*Tetrao urogallus*) a tetřívka obecného (*Tetrao tetrix*), k mravencům, coby ke zdroji jejich potravy, je jen málo známý. Přitom se může jednat o složku významnou, na kterou byl svého času kladen právě v Krkonošském národním parku při záchranném chovu tetřeva hlušce značný důraz. Předpokládalo se především, že lesní mravenci rodu *Formica* a jejich vývojová stadia (larvy a kukly) slouží tetřevím kuřatům za vhodnou potravu v době jejich vývinu, kdy preferují její živočišnou část, především různý hmyz. Cílem mého příspěvku je upozornit na některé problémy a možnosti, které se ve vztahu tetřevů k mravencům naskýtají.

Při prvním pokusném období s odchovy tetřevů v Krkonošském národním parku, kdy byly i výsledky nejlepší, se při přikrmování tetřevů a jejich kuřat ve velké míře lesních mravenců využívalo. Ti byli zprvu do Vrchlabí a později i na Rýchory přiváženi především z Hostinného, kde místy škodili na včelstvech. Povolení k jejich odběru zajistil na Ministerstvu kultury ČSSR tehdejší ředitel Správy KRNAP ing. Jiří Svoboda, který se při chovu tetřevů osobně velmi angažoval. Význam, který byl v té době lesním mravencům přisuzován, byl tak velký, že v roce 1979 byl uskutečněn záchranný transfer lesních mravenců druhu *Formica polyctena* do Krkonoš až z jejich těžebními pracemi ohrožené lokality Vršiček na Teplicku, s cílem vytvořit z nich v oblasti Krkonoš stálou potravní základnu pro chov tetřevů. Dle dochovaných přesných zpráv se jednalo o masivní transfer 1680 litrů mravenišť s mravenci, který byl umístěn do porostu 685 G2 mezi Vrchlabím a Valteřicemi, kde jsou jako pozůstatek z nich ještě dodnes 2 živá mravenišť. Posléze však bylo přikrmování tetřevů lesními mravenci zastaveno. Kromě jejich nedostatku a silných námitek s tímto jejich využíváním též převládá názor chovatele tetřevů Gustava Hofmanna, který se domníval, že kyselina mravenčí způsobuje u tetřevích kuřat odvápnování kostí.

Zajímavým poznatkem se však stala skutečnost, že z vany u boudy Sokolka na Rýchorách, do které byli mravenci coby potrava tetřevů umisťováni, jich část unikla a v roce 1981 zde vytvořili dodnes prosperující životaschopné mravenišťe. To mne přivedlo později na myšlenku uskutečnit v Krkonoších na vhodných místech výsadky mravenců. Záměr jsem se souhlasem vedení Správy KRNAP realizoval hlavně v letech 1989-1994 a výsledkem jsou některá současná dobře prosperující mravenišťe na Rýchorách, v Albeřicích, Horních Lysečínách a na

Homích Mísečkách. Několik transferů jsem umístil rovněž přímo uvnitř tetřevince, kde by se nyní měla nacházet 4 uměle založená mravenčí hnízda. Výsadky měly za cíl posílit možnosti biologické ochrany lesa proti biotickým škůdcům i obohatit potravní základnu pro přežívající zbytkové populace tetřevů a tetřivků, v případě tetřevů i z umělých odchovů.

Domnívám se, že stanovení významu mravenců pro chov tetřevovitých ptáků zůstává dodnes nedořešeným problémem, přičemž výsadky mravenců v ohrazené odchovně tetřevů na Rýchorách byly učiněny hlavně za tímto účelem. Názor, že mravenčí kyselina tetřevům škodí, by bylo vhodné odborně prověřit. Proč by pak nevadila těm ptákům, kteří se mravenci v přírodě skoro výhradně živí, např. žlunám či krutihlavům? Proč bylo v minulosti tolik rozšířeno přikrmování v klecích chovaných ptáků mravenčími kuklami?

Nelze samozřejmě z ochrannářských důvodů souhlasit s tím, že by se měli lesní mravenci rodu *Formica* do odchoven tetřevovitých ptáků dovážet a chování ptáci jimi přikrmovat, na to jsou lesní mravenci příliš cenní a i ze záchranných transferů využitelní především při ochraně lesa. Snad by je však bylo možno nahrazovat nechráněnými lučními mravenci rodu *Lasius*, kteří vytvářejí místy početné kupy na loukách a jsou obtížní tím, že znesnadňují jejich kosení.

Na celý problém lze však nahlížet v širších souvislostech, které se netýkají pouze Krkonoš. I na území naší republiky jsou dosud některá místa, kde je lesních mravenců dostatek (např. Blanský les, některé části Šumavy, Jeseníků a Českomoravské vysočiny) a tam by mohly být reintrodukce tetřevovitých ptáků a plánované tetřeví a tetřivčí oblasti nasměrovány, aniž by to místní rozsáhlé komplexy mravenišť vážněji ohrozilo. Ochrana lesních mravenců není samoučelná a dostatek mravenišť s obrovskou biomasou mravenců v nich může napomoci k obohacení celého ekosystému, včetně posílení existenčních možností vzácných a ohrožených druhů naší fauny. Inventarizace výskytu lesních mravenců v rámci celé republiky je jedním ze stěžejních úkolů Programu Formica, v jehož řešitelském týmu je možno získat nejvíce informací.

Na závadu při těchto úvahách je však neznalost zásadního poznatku, zda jsou totiž lesní mravenci významnou složkou potravy tetřevovitých ptáků či nikoliv. Právě při řešení tohoto problému by mohla být Správa KRNP nápomocna.

Pozorování dalších obratlovců v oblasti Krkonoš v roce 2000 *Observations of other vertebrates in the Krkonoše Mts. in 2000*

(Vysvětlivky: M – samec, F – samice; ex. – exemplář(e), ad. – adultní, juv. – juvenilní)

Kruhoústí (*Cyclostomata*)

Mihule potoční (*Lampetra planeri*)

Doplňek:

8. V. 1999 – Jizera (Přivlaka), 1 ex. (A. Kahoun)

12. VII. 1999 – Jizera (Přivlaka), 11 ex. (A. Kahoun)

Ryby (*Osteichthyes*)

Siven americký (*Salvelinus fontinalis*)

18. X. – řeka Jizera (D. Sytová), 1 ex. (M. Pokorný)

Lipan podhorní (*Thymallus thymallus*)

3. IX. – řeka Jizera (Bystrá n. J., archiv), 30 ex. dlouhých 35–40 cm (M. Pokorný)

Mřenka mramorovaná (*Noemacheilus barbatulus*)

16. IV. – potok Oleška (Košťálov), výskyt (M. Pokorný)

20. V. – potok Jilemka (Jilemnice, u pošty), 4 ex. (M. Pokorný)

Vranka obecná (*Cottus gobio*)

16. IV. – potok Oleška (Košťálov), výskyt (M. Pokorný)

Obojživelníci (*Amphibia*)

Mlok skvrnitý (*Salamandra salamandra*)

Doplňek:

1999 – Jilem, pravidelný výskyt od května po celý rok, řada ex. přejetych auty na cestě u hřbitova (A. Kahoun)

Ropucha obecná (*Bufo bufo*)

4. VII. – Luční hora (J svah nad Výrovkou, 1390 m n. m.), 1 přejetý ex. na cestě (J. Flousek)

Skokan hnědý (*Rana temporaria*)

14. IV. – Prkenný Důl, několik tisíc vajíček a líhnoucích se pulců ve vysychající vodní nádrži (P. Miles)
 2. VI. – Pančavská louka (1310 m n. m.), vyschlá vajíčka v depresi u Pančavy (J. Flousek)

Plazi (*Reptilia*)**Užovka obojková (*Natrix natrix*)**

10. VII. – Markoušovice (600 m n. m.), 1 ex. (P. Miles)

Zmije obecná (*Vipera berus*)

22. IV. – Markoušovice, 18 cm dlouhý ex. požíral dospělou, 16 cm velkou ještěrku živorodou (*Lacerta vivipara*), která měla patrně větší hmotnost než velmi malá zmije. Tě z tlamy vyčníval už jen asi 2 cm dlouhý konec ještěrčího ocasu, po vyrušení však celou ještěrku vyvrhla. (P. Miles)
 3. VII. – silnice mezi Hostinným a Čermnou, 1 uhynulá F (P. Miles)
 21. VII. – Markoušovice, 1 F (P. Miles)

Savci (*Mammalia*)**Vrápenec malý (*Rhinolophus hipposideros*)**

- 1.-2. IX. – Poniklá (jeskyně), odchyt 1 F (D. Horáček)

Netopýr velký (*Myotis myotis*)

31. VIII. -1. IX. – Bozkovské jeskyně, odchyt 1 M a 2 FF (D. Horáček)
 1.-2. IX. – Poniklá (jeskyně), odchyt 4 MM (D. Horáček)

Netopýr Brandtův (*Myotis brandtii*)

5. VI. – Prosečné, 1 M uhynulý na silnici (P. Miles)

Netopýr vodní (*Myotis daubentonii*)

7. V. – Vrchlabí-Podhůří, odchyt 1 M (J. Flousek)
 31. VIII. -1. IX. – Bozkovské jeskyně, odchyt 1 M (D. Horáček)
 1. IX. – Vrchlabí (zámecký park), odchyt 1 M (J. a Z. Flouskovi)
 1.-2. IX. – Poniklá (jeskyně), odchyt 1 F (D. Horáček)

Netopýr hvízdavý (*Pipistrellus pipistrellus*)

17. VI. – Vrchlabí, nález 1 F s mládětem na zdi domu (P. Janata: Vrchlabí 449, det. P. Miles)
 1. IX. – Vrchlabí (zámecký park), odchyt 1 M a 1 F (J. a Z. Flouskovi)

Netopýr severní (*Eptesicus nilssonii*)

7. V. – Vrchlabí-Podhůří, odchyt 1 M (J. Flousek)

Netopýr černý (*Barbastella barbastellus*)

- 1.-2. IX. – Poniklá (jeskyně), odchyt 1 M a 1 F (D. Horáček)
 18. IX. – Vrchlabí (centrum), 1 M nalezen na parapetu okna (J. Kučera)

Netopýr ušatý (*Plecotus auritus*)

31. VIII. -1. IX. – Bozkovské jeskyně, odchyt 9 MM a 3 FF (D. Horáček)
 1.-2. IX. – Poniklá (jeskyně), odchyt 2 MM a 1 F (D. Horáček)

Norek americký (*Lutreola vison*)

- I. 2000 – Dolce, 1 F ulovena loveckými psy (V. Cerman)
 1. IV. – Slemeno (rybník), 1 černě zbarvený ex. (P. Miles)

Psík mývalovitý (*Nyctereutes procyonoides*)

- konec II. – Markoušovice, 1 ex. pozorován z posedu (M. Diviš)
 IX. 2000 – Nový Rokytník, 1 ex. pozorován a 1 ex. uloven p. Španělem (V. Cerman)

Hraboš polní (*Microtus arvalis*)

- 24.-25. VIII. – Sněžka (V svah těsně pod vrcholem), 1 ex. odchycen do 19 živočytek (J. Lazarová)
 26.-27. VIII. – Sněžka (V svah těsně pod vrcholem), 1 ex. odchycen do 15 živočytek (J. Lazarová)
 26.-27. VIII. – Bílá louka, 2 ex. odchyceny do 4 živočytek (J. Lazarová)
 27.-28. VIII. – Bílá louka, 13 ex. odchyceno do 17 živočytek (J. Lazarová)

PRUNELLA

Zpravodaj Oblastní ornitologické sekce při Správě KRNAP ve Vrchlabí, ve kterém jsou publikovány původní ornitologické práce a sdělení z širší oblasti Krkonoš. Obsahuje zprávy z činnosti ornitologické sekce, každoroční přehledy významnějších ornitologických pozorování, počty okroužkovaných ptáků a stručná vyhodnocení řešených úkolů z oboru ornitologie.

Dále publikuje přehledy pozorování a krátká sdělení, týkající se ostatních skupin obratlovců.

Příspěvky jsou publikovány česky, s německými nebo anglickými souhrny.

Pokyny pro autory

Rukopis pište strojem nebo počítačem (Word nebo T602) po jedné straně papíru formátu A4. Příspěvek musí obsahovat název článku, jméno a adresu autora(-ů) a v případě rozsáhlejšího příspěvku by měl být členěn na abstrakt, úvod, metodiku příp. charakteristiku území, výsledky, diskusi, závěr, seznam použité literatury a obsáhlejší souhrn pro překlad do němčiny či angličtiny.

Literární citace uvádějte tímto způsobem: příjmení autora a křestní jméno (ve zkratce), rok vydání, název článku, název časopisu, ročník a strany. U knih i místo vydání.

Příklad:

MAŘAN J. 1946: Kulík hnědý, *Charadrius morinellus* L., v Krkonoších.

Sylvia 8: 49. -

OBHLÍDAL F. 1977: Ornitologická příručka. *SZN Praha*: 304 str.

Kresby, grafy a tabulky vyhotovte na zvláštním bílém papíře a označte jejich umístění v textu. Každý obrázek doplňte popisem. K příspěvku je možno dodat kvalitní a kontrastní fotografie na lesklém papíře, nejlépe formátu 9x13 cm.

Redakce si vymínjuje právo provést drobné formální úpravy textu.

PRUNELLA

ročník XXVI/2000

Vedoucí redaktor: Jiří Flousek
Správa KRNAP, Dobrovského 3,
543 11 Vrchlabí
tel. (0438) 456 212, fax (0438) 422 095
e-mail: jflousek@knap.cz

Redakční rada: Jaroslav Fišera
Jan Grúz
Ladislav Hlavatý
Miloš Mareček
Petr Miles
Dušan Vodnárek

Vydala: Správa KRNAP Vrchlabí, 2001
Technická redaktorka: Jana Marková
Obálka: akad. mal. Renata Oppeltová
Sazba, LINUS, s.r.o. Hradec Králové
Tisk: Aldis, a.s.
Počet výtisků: 150
Vychází jedenkrát ročně
Neprodejně
Tištěno na recyklovaném papíru

ISBN: 80-86418-15-4

© Správa Krkonošského národního parku, Vrchlabí

Biosférická rezervace Krkonoše/Karkonosze

